UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

VPLIV PANDEMIJE COVIDA-19 NA VELIKOSTNO STRUKTURO GOSPODARSTVA V SLOVENIJI IN EVROPSKI UNIJI

Ljubljana, julij 2025 ERVIN RASTODER

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani Ervin Rastoder, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtor predloženega dela z naslovom Vpliv pandemije covida-19 na velikostno strukturo gospodarstva v Sloveniji in Evropski uniji, pripravljenega v sodelovanju z mentorjem red. prof. dr. Maksom Tajnikarjem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi;
11. da sem preveril verodostojnost informacij, ki izhajajo iz zapisov na podlagi uporabe orodij umetne inteligence.

V Ljubljani, dne 15.7. 2025

Podpis študent: Rastoder

KAZALO

1 UVOD 1

2 VELIKOSTNA STRUKTURA GOSPODARSTVA 2

2.1 Zgodovina velikostne strukture gospodarstva v Sloveniji 2

2.2 Velikostne strukture podjetij v sodobnem gospodarstvu 3

3 PANDEMIJA COVIDA-19 5

3.1 Značilnosti pandemije covida-19 5

3.2 Zgodovina pandemije covida-19 6

3.3 Podpora podjetjem v Sloveniji v času covida-19 7

3.4 Prilagoditve evropske gospodarske politike z vidika gospodarstva v času pandemije 9

4 PANDEMIJA IN SPLOŠNE GOSPODARSKE RAZMERE 11

4.1 Vpliv pandemije na bruto domači proizvod Slovenije 11

4.2 Vpliv pandemije na zaposlenost v Sloveniji 13

4.3 Vpliv pandemije na stopnjo brezposelnosti v Sloveniji 14

4.4 Vpliv pandemije na rast povprečne bruto plače v Sloveniji 16

4.5 Vpliv pandemije na investicije v Sloveniji 17

5 PANDEMIJA IN VELIKOSTNA STRUKTURA GOSPODARSTVA V SLOVENIJI 19

5.1 Vpliv pandemije na število podjetij z vidika velikostne strukture podjetij 19

5.2 Vpliv pandemije na število stečajev gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov 22

5.3 Vpliv pandemije na zaposlenost z vidika velikostne strukture podjetij 24

5.4 Vpliv pandemije na dodano vrednost gospodarskih družb v Sloveniji 26

5.5 Vpliv pandemije na prihodke z vidika velikostne strukture podjetij 29

5.6 Vpliv pandemije na dobičke z vidika velikostne strukture podjetij 31

5.7 Vpliv pandemije na izgube z vidika velikostne strukture podjetij 33

6 PRIMERJAVA VPLIVA PANDEMIJE NA VELIKOSTNO STRUKTURO V SLOVENIJI IN EVROPSKI UNIJI 36

6.1 Primerjava slovenskega in evropskega bruto domačega proizvoda v obdobju 2017–2023 36

6.2 Vpliv pandemije na število podjetij z vidika velikostne strukture v Evropski uniji 37

6.3 Vpliv pandemije na dodano vrednost gospodarskih družb v Evropski uniji. 39
6.4 Vpliv pandemije na zaposlenost z vidika velikostne strukture podjetij v Evropski uniji 41
6.5 Primerjava števila gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji po velikostni strukturi..... 43
6.6 Primerjava števila zaposlenih v gospodarskih družbah v Sloveniji in Evropski uniji po velikostni strukturi..... 45
6.7 Primerjava dodane vrednosti v gospodarskih družbah v Sloveniji in Evropski uniji po velikostni strukturi..... 48
7 SKLEP..... 50
LITERATURA IN VIRI..... 50

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prikaz kriterijev za določanje velikostne kategorije podjetij v Evropski uniji 4
Tabela 2: Prikaz kriterijev za določanje velikostne kategorije podjetij v Sloveniji 4
Tabela 3: Letna sprememba bruto domačega proizvoda v Sloveniji..... 11
Tabela 4: Stopnja rasti zaposlenosti v Sloveniji..... 13
Tabela 5: Stopnje brezposelnosti v odstotkih v Sloveniji 15
Tabela 6: Stopnje rasti investicij v odstotkih 18
Tabela 7: Prikaz rasti števila gospodarskih družb v odstotkih 20
Tabela 8: Prikaz števila stečajev v odstotkih v gospodarskih družbah..... 22
Tabela 9: Prikaz sprememb števila zaposlenih v odstotkih v gospodarskih družbah..... 25
Tabela 10: Stopnje rasti dodane vrednosti gospodarskih družb po velikosti v odstotkih. 27
Tabela 11: Prikaz rasti prihodkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov po velikosti v odstotkih 30
Tabela 12: Rasti dobičkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v odstotkih 32
Tabela 13: Stopnje rasti izgub gospodarskih družb po velikosti v odstotkih..... 34
Tabela 14: Stopnje rasti bruto domačega proizvoda v Sloveniji in Evropski uniji 36
Tabela 15: Stopnje rasti števila gospodarskih družb po velikosti v odstotkih 38
Tabela 16: Stopnje rasti dodane vrednosti gospodarskih družb po velikosti v odstotkih. 40
Tabela 17: Stopnje rasti števila zaposlenih v gospodarskih družbah po velikosti v odstotkih 42
Tabela 18: Stopnje rasti števila gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji po velikosti v odstotkih 44
Tabela 19: Primerjava stopnje rasti števila zaposlenih v Sloveniji in Evropski uniji po velikosti v odstotkih 46

Tabela 20: Primerjava stopnje rasti dodane vrednosti gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji po velikosti v odstotkih 48

KAZALO SLIK

Slika 1: Dodeljene covid-19 pomoči po instrumentih dodelitve v obdobju 2020–2022, v odstotkih 8
Slika 2: Dodeljene covid-19 pomoči po velikosti subjektov v obdobju 2020–2022, v evrih in odstotkih 9
Slika 3: Prikaz stopnje rasti bruto domačega proizvoda v Sloveniji 11
Slika 4: Prikaz vpliva pandemije covida-19 na zaposlenost v Sloveniji 13
Slika 5: Prikaz stopnje brezposelnosti v odstotkih v Sloveniji 15
Slika 6: Prikaz rasti bruto povprečne plače v odstotkih v Sloveniji 16
Slika 7: Prikaz investicij v Sloveniji v odstotkih 18
Slika 8: Prikaz rasti števila gospodarskih družb po velikosti v odstotkih 20
Slika 9: Prikaz rasti stečajev v gospodarskih družbah po velikosti v odstotkih 22
Slika 10: Prikaz sprememb števila zaposlenih v odstotkih v gospodarskih družbah 24
Slika 11: Prikaz stopnje rasti dodane vrednosti po velikosti gospodarskih družb v odstotkih 27
Slika 12: Prikaz rasti prihodkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov po velikosti v odstotkih 29
Slika 13: Prikaz rasti dobičkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v odstotkih 32
Slika 14: Prikaz stopnje rasti izgub gospodarskih družb po velikosti v odstotkih 34
Slika 15: Prikaz primerjave bruto domačega proizvoda v Sloveniji in Evropski uniji v odstotkih 36
Slika 16: Prikaz stopnje rasti gospodarskih družb po velikosti v Evropski uniji 38
Slika 17: Prikaz stopnje rasti dodane vrednosti gospodarskih družb po velikosti v Evropski uniji 39
Slika 18: Prikaz stopnje rasti števila zaposlenih v gospodarskih družbah po velikosti v odstotkih 41
Slika 19: Primerjava števila gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji po velikosti v odstotkih 43
Slika 20: Primerjava števila zaposlenih v gospodarskih družbah v Sloveniji in Evropski uniji po velikosti v odstotkih 46
Slika 21: Primerjava stopnje rasti dodane vrednosti gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji po velikosti v odstotkih 48

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško
AJPES – Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
EU – Evropska unija
MFF – (angl. Multiannual Financial Framework); večletni finančni okvir
MSP – mikro, majhna in srednje velika podjetja
RRF – (angl. Recovery and resiliance) okrevanje in odpornost
SGP – (angl. Stability and growth pact); pakt za stabilnost in rast
SURE – (angl. Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency); Instrument za začasno podporo za zmanjšanje tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah

1 UVOD

Pandemija covida-19 je leta 2020 zaznamovala svetovno gospodarstvo ter povzročila nenaden in obsežen pretres v delovanju podjetij po vsem svetu. Zaradi omejevalnih ukrepov, kot so zapiranje javnega življenja, omejevanje gibanja in prekinitev dobavnih verig, so bila podjetja prisiljena hitro prilagoditi svoje poslovne modele in strategije za preživetje. Poslovno okolje se je v kratkem času korenito spremenilo, kar je ustvarilo številne izzive, a hkrati tudi priložnosti za inovacije, digitalizacijo in prilagoditve poslovnih procesov.

Tako v Sloveniji kot v Evropski uniji je pandemija že na prvi pogled različno prizadela različne velikostne strukture gospodarstva, najbolj pa naj bi bila prizadeta mala in srednje velika podjetja. Nekatera podjetja so bila zaradi nastale situacije prisiljena odpuščati zaposlene, začasno zapreti poslovanje, nekatera pa celo zapreti vrata za vedno (Ajpes, 2021).

Da bi ublažili posledice pandemije na gospodarstva, sta tako Slovenija kot Evropska unija sprejeli številne ukrepe za zmanjševanje posledic pandemije (Zakon o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic epidemije COVID-19 (ZDLGPE), Ur. L. RS, št. 61/20, 152/20 – ZZUOOP in 175/20 – ZIUOPDVE). Ti ukrepi so v Sloveniji omogočili, da so podjetja lahko ohranila zaposlene in preprečila večja odpuščanja, hkrati pa se osredotočila na prilagoditev poslovanja v novih razmerah. Tudi na ravni Evropske unije so bile sprejete številne pobude za blažitev gospodarskih posledic pandemije, ki so bile namenjene državam članicam, ki so to potrebovale. Programi, kot so SURE, NextGenerationEU in različne finančne injekcije, so bili namenjeni ohranjanju delovnih mest, podpori malih podjetij ter spodbujanju digitalizacije in zelenega prehoda (Evropska komisija, 2021). S temi ukrepi je Evropska komisija želela preprečiti množične stečaje in spodbuditi okrevanje gospodarstev držav članic.

Metodološki pristop, ki sem ga uporabil v teoretičnem delu magistrske naloge temelji na analizi domačih in tujih virov, v empiričnem delu pa na kvantitativnem pristopu analize podatkov pridobljenih na spletnih straneh statističnega urada Republike Slovenije, AJPES-a, EUROSTAT-a in Evropske komisije. Pridobljene podatke sem analiziral tako, da sem računal letnje stopnje rasti za vsako posamezno kategorijo in jih nato primerjal z drugimi.

Namen magistrskega dela je raziskati vpliv pandemije covida-19 na podjetja iz različnih velikostnih struktur gospodarstva v Sloveniji in Evropski uniji. V delu si prizadevam razumeti, kako so se podjetja soočala z izzivi pandemije, v koliki meri je njihova velikost prispevala k njihovi prilagodljivosti na krizo in s katerimi značilnostmi podjetij in njihovega poslovanja so se v večji ali manjši meri odzvala na pojav pandemije.

Cilj magistrskega dela je torej ugotoviti, kako so se različno velika podjetja v Sloveniji in Evropski uniji odzvala na izzive, ki jih je prinesla pandemija covida-19. Tako si prizadevam identificirati, s katerimi značilnostmi podjetij (število zaposlenih, investicije, pravna oblika

organiziranja) in njihovega poslovanja (prihodek, število, plače, izgube in podobno) so se v večji ali manjši meri odzvala na pojav pandemije.

Temeljna raziskovalna vprašanja, na katerih temelji raziskovalni del magistrskega dela, so:

1. Ali je pandemija covida-19 na različne načine vplivala na različno velika podjetja?
2. Ali je pandemija covida-19 na različne načine vplivala na velikostne strukture v Evropski uniji in v Sloveniji?
3. S katerimi značilnostmi podjetij in poslovanja so se različno velika podjetja prilagajala krizi?
4. Ali je pravna oblika samostojnega podjetnika vplivala na odzivnost na krizo covida-19?

2 VELIKOSTNA STRUKTURA GOSPODARSTVA

2.1 Zgodovina velikostne strukture gospodarstva v Sloveniji

Velikostna struktura slovenskega gospodarstva se je skozi zgodovino močno spreminjala, predvsem zaradi družbeno-ekonomskih sprememb in tranzicije iz socialističnega v kapitalistični sistem. V obdobju socializma je slovensko gospodarstvo zaznamovala prevlada velikih podjetij, kar je Aleš Vahčič opisal s konceptom »socialistične črne luknje«. V socialističnem sistemu so namreč velika podjetja omogočala visoko zaposlenost in masovno proizvodnjo dobrin za notranji trg, ki je bil zaradi politične izoliranosti pogosto omejen. Zaradi lažjega državnega nadzora gospodarstva ter politične preference po centralizaciji in nadzoru je bila podjetniška pobuda majhnih in srednjih podjetij močno omejena (Vahčič, Petrin, 1990).

Po razpadu socialističnega sistema v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja je Slovenija postopoma prešla na tržno gospodarstvo. Prestrukturiranje slovenskega gospodarstva ni pomenilo samo prestrukturiranja obstoječih, ampak tudi nastajanje nove gospodarske sestave. Z razvojem malega gospodarstva, ki je nastalo po sprejemu nekdanjega jugoslovanskega zakona o podjetjih, se je sicer velikostna sestava slovenskega gospodarstva vse bolj približevala evropski (Tajnikar, 2016). Ta podjetja so postala ključni akterji zaradi svoje fleksibilnosti, sposobnosti hitrega prilagajanja tržnim spremembam in zmožnosti zapolnjevanja tržnih niš. Proces transformacije velikih podjetij v manjše, specializirane enote in ustanavljanje novih podjetij lahko označimo kot nastajanje »kapitalistične luknje« (Vahčič, Petrin, 1990).

V preteklosti so imele obrti v Sloveniji ključno vlogo, saj so predstavljale edini prostor za nastanek zasebnega kapitala. Z razvojem zasebnega sektorja v celotno gospodarstvo so prav iz obrtniških dejavnosti zrasla nekatera najuspešnejša podjetja. Težave pa so se pojavile, ko so ta podjetja začela hitro rasti, njihovi lastniki pa pogosto niso imeli dovolj znanja s

področja marketinga, financ in organizacije poslovanja. Kljub temu so bile številne obrti, utemeljene na mojstrstvu in specifičnih znanjih, vir pomembnih izboljšav in tehnoloških napredkov; nekatere med njimi so celo vodile do pomembnih inovacij, ki so postale osnova za nove izdelke in storitve (Tajnikar, 1993).

Prestrukturiranje družbenega sektorja gospodarstva je povzročilo porast brezposelnosti, med katerimi je bilo veliko posameznikov z idejami, ki pa jih v okviru družbenih podjetij niso mogli uresničiti. To je spodbudilo nastanek številnih samozaposlitvenih podjetij, saj je v času pomanjkanja drobnega podjetništva obstajal velik potencial za nove poslovne pobude. Obenem sta prevelika velikost in neučinkovitost velikih podjetij pripeljali do njihove decentralizacije in vertikalne razdelitve, kar je prav tako pospešilo oblikovanje novih podjetij (Tajnikar, 1993).

Kot izpostavlja Tajnikar (1993), je razvoj malih in srednje velikih podjetij pomembno prispeval k povečanju učinkovitosti slovenskega gospodarstva. Prilagajanje velikostne strukture gospodarstva evropskim in globalnim trendom je omogočilo večjo prilagodljivost in povečalo konkurenčnost slovenskih podjetij na trgu. Mikro in mala podjetja pomembno vplivajo na tehnološki napredek in hitrejšo odzivnost na potrebe trga, saj s svojimi inovativnimi pristopi pogosto zapolnjujejo tržne vrzeli in se uspešno prilagajajo spreminjajočim se konkurenčnim pogojem (Tajnikar, 1993).

Ključno vlogo pri tem procesu je imela država, ki je z različnimi ukrepi skušala spodbuditi podjetniško iniciativo. Med ukrepe spadajo spodbujanje pozitivne percepcije podjetništva, integracija podjetniških predmetov v izobraževalne programe, podpora podjetniškim inkubatorjem, zmanjševanje administrativnih ovir ter spodbujanje mreženja in grozdenja podjetij (Vahčič, Petrin, 1990).

Danes se optimalna velikostna struktura slovenskega gospodarstva razume kot uravnotežena prisotnost malih, srednjih in velikih podjetij. Mala podjetja zagotavljajo gospodarsko prilagodljivost in inovativnost, medtem ko velika podjetja prispevajo k stabilnosti gospodarstva in zaposlovanja. Takšna struktura je pomembna tudi zaradi tehnološkega razvoja in konkurenčnosti gospodarstva, saj omogoča tako fleksibilno specializacijo malih podjetij kot ekonomijo obsega velikih podjetij v panogah, kjer je to nujno potrebno (Vahčič, Petrin, 1990).

2.2 Velikostne strukture podjetij v sodobnem gospodarstvu

V sodobnem gospodarstvu podjetja različnih velikosti soustvarjajo gospodarsko rast in zaposlitvene priložnosti. Velikostna struktura gospodarstva se določa na podlagi več kriterijev, pri čemer imajo mikro, mala, srednje velika in velika podjetja (v nadaljevanju MSP) različno vlogo in vpliv na ekonomske kazalnike.

Podjetja se v večini držav razvrščajo v štiri glavne kategorije glede na število zaposlenih, letni prihodek od prodaje in bilančno vsoto, najpogosteje uporabljen kriterij v statističnem kontekstu pa je število zaposlenih oseb. V Evropski uniji MSP oziroma mala in srednje velika podjetja spadajo v kategorijo, kjer imajo podjetja manj kot 250 zaposlenih oseb, velika podjetja pa več kot 250 oseb, bolj podrobni kriteriji pa so prikazani v tabeli 1 (European Commission, brez datuma).

Tabela 1: Prikaz kriterijev za določanje velikostne kategorije podjetij v Evropski uniji

Kategorija	Število zaposlenih	Prihodki v evrih	Bilančna vsota v evrih
Mikro podjetja	do 9	do 2.000.000	do 2.000.000
Mala podjetja	do 50	do 10.000.000	do 10.000.000
Srednja podjetja	do 249	do 50.000.000	do 43.000.000
Velika podjetja	več kot 250	več kot 50.000.000	več kot 43.000.000

Vir: prirejeno po Evropska komisija (2022).

V Sloveniji je razdelitev enaka v smislu števila zaposlenih, lahko pa opazimo razlike v prihodkih in bilančni vsoti, ki so prikazane v tabeli 2 (Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), Ur. l. RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-1O, 75/23 in 102/24).

Tabela 2: Prikaz kriterijev za določanje velikostne kategorije podjetij v Sloveniji

Kategorija	Število zaposlenih	Prihodki v evrih	Bilančna vsota v evrih
Mikro podjetja	do 9	do 900.000	do 2.000.000
Mala podjetja	do 50	do 10.000.000	do 5.000.000
Srednja podjetja	do 249	do 50.000.000	do 25.000.000
Velika podjetja	več kot 250	več kot 50.000.000	več kot 25.000.000

Vir: prirejeno po ZGD-1.

Zaradi razlik pri opredelitvi velikosti podjetij se pogosto pri gospodarskih analizah podjetij kot merilo uporablja le število zaposlenih, saj je to najlažje dostopno in primerljivo med državami (Žakelj, 2004).

Velikost podjetja močno vpliva na njegovo delovanje in vlogo v gospodarstvu, vsaka kategorija podjetij ima specifične prednosti in izzive. Velika podjetja so običajno nosilci gospodarskega razvoja zaradi njihove moči v investiranju, raziskavah in razvoju ter zmožnosti hitrega prilagajanja na spremembe trga. Po drugi strani mala in srednje velika podjetja MPS zaradi številčnosti, prilagodljivosti, inovativnosti in podjetniškega duha ključno prispevajo k zaposlovanju in lokalnemu gospodarskemu razvoju (Žakelj, 2004).

Podatki Evropske komisije kažejo, da mala in srednje velika podjetja predstavljajo približno 99 odstotkov vseh podjetij v Evropski uniji in zagotavljajo več kot 70 odstotkov delovnih mest. Kljub temu da velika podjetja predstavljajo manj kot en odstotek podjetij, ustvarjajo več kot 50 odstotkov vseh prihodkov, zato imajo velike korporacije ključno vlogo pri oblikovanju gospodarskega okolja zaradi svoje investicijske moči in sposobnosti sodelovanja z zunanjimi partnerji (Evropska komisija, brez datuma b). Globalizacija, outsourcing in digitalizacija so v zadnjih desetletjih prispevali k preoblikovanju velikostne strukture gospodarstva, zaradi česar vedno bolj narašča pomen mikro in malih podjetij (Žakelj, 2004).

Podobno strukturo podjetij opažamo tudi v Sloveniji. Po podatkih Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport MSP predstavljajo kar 98,8 odstotka vseh podjetij in zaposlujejo približno 70 odstotkov delovne sile, prav tako pa ustvarjajo približno 65 odstotkov prihodkov gospodarstva. Zaradi teh lastnosti MSP niso le temelj slovenskega gospodarskega sistema, temveč tudi pomemben dejavnik gospodarskega razvoja (Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, 2024).

Pomen velikostne strukture gospodarstva se kaže tudi v podpornih ukrepih vlad in institucij, ki z različnimi strategijami spodbujajo razvoj podjetij glede na njihovo velikost, predvsem pa mikro majhna in srednje velika podjetja. Podporni ukrepi omogočajo boljše oblikovanje politik, ki prispevajo k trajnostnemu gospodarskemu razvoju, inovativnosti, digitalizaciji in večji konkurenčnosti podjetij na domačih in tujih trgih (Žakelj, 2004).

3 PANDEMIJA COVIDA-19

3.1 Značilnosti pandemije covida-19

Akutne okužbe s koronavirusom, ki povzroča bolezen covid-19, so zelo podobne sezonski gripi, pri čemer so najpogostejši simptomi vročina, glavobol, težko dihanje, kašelj, bolečine v mišicah in utrujenost, nekateri pa celo nimajo nobenih simptomov. Pri večini okuženih je bolezen blaga do zmerna in simptome obvladujejo doma brez obiska bolnišnice, vendar pa bolniki s težkimi simptomi, kot so težko dihanje, bolečine v prsih in izguba govora ali gibanja, potrebujejo nujno medicinsko pomoč (Esakandari in drugi, 2020). Doba inkubacije oziroma čas od trenutka okužbe do pojava prvih simptomov traja od dva do 14 dni, pri čemer je povprečna doba med pet in šest dni, razlikuje pa se na posamezne različice virusa (NIJZ, 2023).

Pljuča so primarno mesto okužbe z virusom. Posnetki pljuč z računalniško tomografijo pri okuženih bolnikih običajno kažejo dvostranske spremembe, značilne za covid-19 pljučnico. Patološke študije vzorcev pljuč, jeter in srca pri umrlih bolnikih so pokazale, da so pljuča najbolj prizadeto tkivo (Esakandari in drugi, 2020).

Zaradi hitrega širjenja virusa in naraščajočega števila okužb so številne zdravstvene ustanove morale prerazporediti osebje in sredstva za obvladovanje pandemije, kar je privedlo do zmanjšanja dostopnosti osnovnih zdravstvenih storitev. Zaradi pandemije so bile odložene številne preventivne in kurativne storitve, vključno z zdravljenjem kroničnih bolezni, rutinskimi pregledi, operativnimi posegi, kar je povzročilo dodatne negativne posledice za javno zdravje (Esakandari in drugi, 2020).

Vlade po vsem svetu so sprejemale večplastne ukrepe, ki so se izražali na zdravstvenem, ekonomskem in družbenem področju. Na zdravstvenem področju so imele vladne odločitve neposreden vpliv na širjenje virusa, zmogljivosti zdravstvenih sistemov in zdravstvene izide. Nekateri izmed ukrepov so zajemali zapiranje šol, podjetij in javnega življenja ter z »lockdowni« zmanjšali pritisk na bolnišnice in preprečili še večji kolaps zdravstvenega sistema. Vlade so tudi v času covida-19 izvajale kampanje cepljenja in uvajanje obveznega cepljenja za zagotavljanje boljše zaščite populacije pred hujšimi oblikami bolezni in smrtnimi primeri (Hale in drugi, 2023).

Posledice covida-19 so se poznale tudi na gospodarskem področju. Zaradi ukrepov zapiranja so mnoga podjetja začasno ali trajno prenehala zaposlovati, posledično je to imelo vpliv tudi na rast brezposelnosti. Vlade so na tem področju uvajale različne oblike finančne pomoči posameznikom in podjetjem, kar je ublažilo ekonomske posledice, kljub temu pa so številni gospodarski sektorji utrpeli dolgotrajno škodo, kar je vplivalo na okrevanje gospodarstva tudi po koncu najbolj akutne faze pandemije (Hale in drugi, 2023).

Omejitve zbiranja in prepoved dogodkov so povzročile socialno izolacijo, kar je imelo posledice na duševno zdravje posameznikov, še posebej pri ranljivih skupinah. Prehod na delo od doma in spletno šolanje je spremenil družinsko dinamiko ter prinesel nove izzive poklicnega in zasebnega življenja, uvedba covid potrdil pa je vodila do družbenih trenj in protestov prebivalstva v številnih državah (Hale in drugi, 2023).

3.2 Zgodovina pandemije covida-19

Koronavirusi so že dolgo znani kot potencialno nevarni za širjenje med ljudmi, saj je SARS-CoV-2 deveti koronavirus, ki lahko okuži ljudi, in sedmi, ki je bil identificiran v zadnjih dvajsetih letih. Večina človeških virusov ima zoonotski izvor, vključno z vsemi preteklimi koronavirusi. Netopirji veljajo za glavne naravne rezervoarje koronavirusov, saj imajo edinstven imunski sistem, ki jim omogoča prenašanje teh virusov brez razvoja bolezni (Hao in drugi, 2022).

Prvi primeri SARS-CoV so bili opaženi leta 2002 v provinci Guangdong na Kitajskem, kar je privedlo do epidemije SARS, ki je prizadela 28 držav ter povzročila 8096 primerov okužb in 774 smrti. Raziskava je pokazala, da so bili prvotni gostitelji virusa netopirji, vmesni pa cibetovke in rakunski psi (Hao in drugi, 2022).

Podoben vzorec se je pojavil pri MERS-CoV, ki je bil prvič odkrit v Savdski Arabiji leta 2012. Virus je bil povezan s kamelami kot vmesni gostitelj, do novembra 2019 pa je bilo zabeleženih 2494 primerov okužb z MERS-CoV in 858 smrti (Hao in drugi, 2022).

SARS-CoV-2 je genetsko podoben SARS-CoV, vendar je razvil mutacije, ki so povečale njegovo nalezljivost pri ljudeh. Genomska analiza je pokazala, da ima 96 odstotkov podobnosti z nekaterimi netopirskimi koronavirusi, kar podpira teorijo naravnega zoonotskega prenosa (Hao in drugi, 2022).

Raziskave kažejo, da so bili virus SARS-Cov-2 in njegove patologije prisotni na Kitajskem že pred izbruhom v Wuhanu, prisoten pa je bil tudi v Evropi, kljub temu pa novi virus dolgo časa ni naletel na pogoje, ki bi sprožili njegovo epidemično širjenje (Platto in drugi, 2021).

Prvi primer bolezni covida-19 je bil zaznan na Kitajskem v mestu Wuhan novembra 2019. Že v začetnih fazah je kazal visoko nalezljivost in patogenost, kar je pripeljalo do hitrega širjenja po vsem svetu, to priložnost pa mu je nudila tudi nizka javna ozaveščenost o preprečevanju virusa, kar je še pospešilo hitro širjenje in mutiranje po svetu (Platto in drugi, 2021).

Prvi primer covida-19 je bil v Evropi potrjen konec januarja 2020 v Franciji in Nemčiji, v Sloveniji pa v začetku marca. WHO je 11. marca 2020 razglasila svetovno pandemijo covida-19, ki so jo zaznamovali številni ukrepi za zamejevanje in obvladovanje okužb s SARS-CoV-2 (NIJZ, 2023).

Da bi dosegli imunost in preprečili širitve virusa, so se v letu 2020 hitro začela razvijati cepiva proti covidu-19. Razvoj cepiva je običajno dolgotrajen proces, vendar so inovacije na področju raziskav omogočile hitro napredovanje le-teh. Cepiva so igrala ključno vlogo pri zmanjševanju obolevnosti in smrtnosti, do aprila leta 2023 pa je bilo po svetu več kot 13 milijard odmerkov cepiva, pri čemer je bilo popolnoma cepljenih več kot 5,1 milijarde ljudi (Sarker in drugi, 2023).

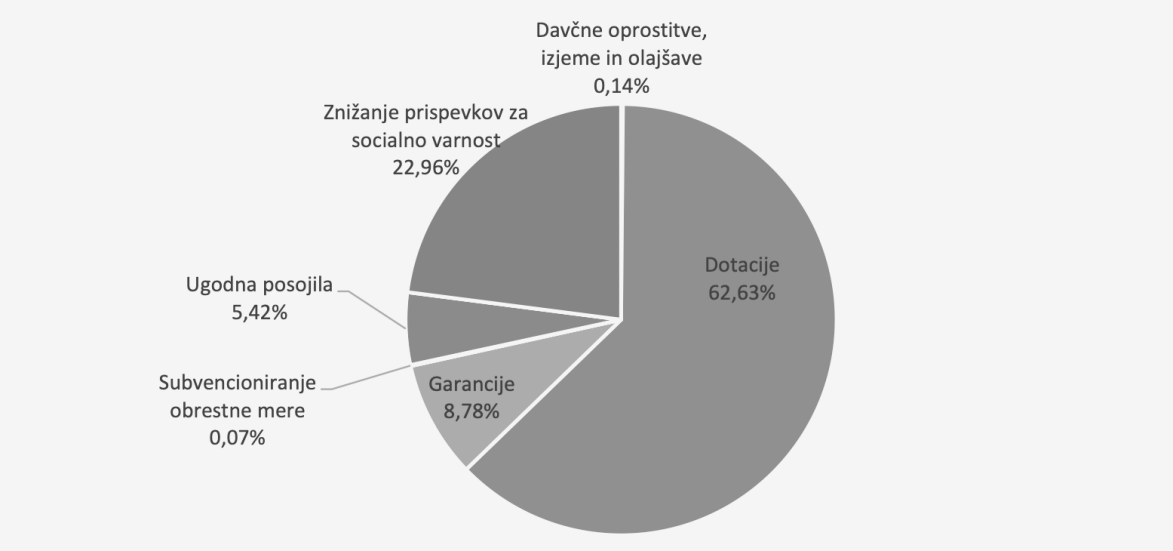
Po treh letih pandemije je WHO 5. maja 2023 razglasila, da covid-19 ni več izredna zdravstvena grožnja. Večina ljudi je bila cepljenih, zdravniki in javnost dobro obveščeni, raziskave pa so pokazale dobre rezultate (Sarker in drugi, 2023).

3.3 Podpora podjetjem v Sloveniji v času covida-19

Pandemija covida-19 je močno prizadela slovensko gospodarstvo, zato je država sprejela številne ukrepe za podporo podjetjem in samozaposlenim. Cilj ukrepov je bil zmanjševanje ekonomskih posledic, ohranjanje delovnih mest in zagotavljanje likvidnosti podjetjem. Slovenija je v te namene v obdobju med letoma 2020 in 2022 namenila skupno 5,68 milijarde evrov, pri čemer so državne pomoči predstavljale 2,48 milijarde evrov, kar je več kot 43

odstotkov vseh izdatkov za omilitev posledic pandemije, bolj podrobna struktura pomoči pa je razvidna na sliki 1 (Ministrstvo za finance, 2024).

Slika 1: Dodeljene covid-19 pomoči po instrumentih dodelitve v obdobju 2020–2022, v odstotkih

Vir: Ministrstvo za finance (2024).

Eden najpomembnejših ukrepov je bil povračilo nadomestil plač za delavce na čakanju. V letih 2020 in 2021 je 45.575 podjetij prejelo skupno 558,12 milijona evrov za 100-odstotno povračilo nadomestil plač, poleg tega je 14.881 podjetij prejelo 108,43 milijona evrov za 80-odstotno povračilo nadomestil (Ministrstvo za finance, 2024). Ukrepi so pomagali podjetjem, da so se izognila množičnemu odpuščanju zaposlenih, kar je bilo ključnega pomena za stabilizacijo trga dela.

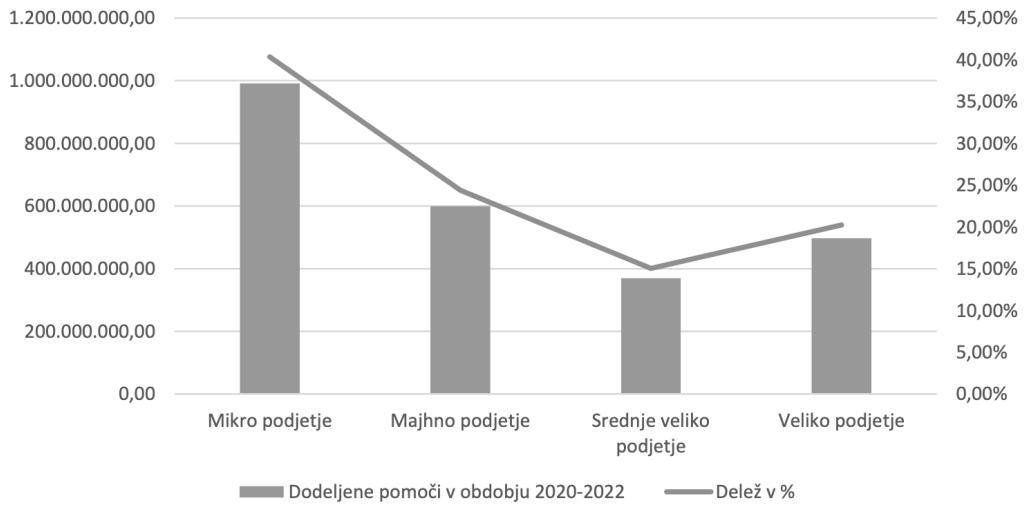
Podjetja so lahko zaprosila tudi za pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka, katero je prejelo 57.235 samozaposlenih oseb v skupni višini 411,69 milijona evrov, poleg tega so bile podjetjem omogočene oprostitve plačila prispevkov za delavce, ki so ostali zaposleni. Skupno je ta ukrep koristilo 57.679 subjektov, pri čemer je višina pomoči znašala 360,54 milijona evrov (Ministrstvo za finance, 2024).

Delna povračila nekaterih fiksnih stroškov so bila pomembna za podjetja, ki so imela velik izpad prihodkov, skupno pa je bilo dodeljenih 316,72 milijona evrov, ki jih je prejelo 16.073 podjetij (Ministrstvo za finance, 2024). Ta ukrep je bil še posebej pomemben za gostinstvo, turizem in druge panoge, ki so bile zaradi epidemioloških omejitev najbolj prizadete.

Poleg neposrednih finančnih pomoči so bile sprejete tudi davčne olajšave in ukrepi za izboljšanje likvidnosti podjetij. Eden ključnih ukrepov so bila državna poroštva za posojila, ki so znašala 104,06 milijona evrov. Podjetjem so bile na voljo tudi subvencionirane obrestne

mere, za ta ukrep pa je država namenila 1,75 milijona evrov. Obseg pomoči podjetjem po velikostni strukturi je prikazan na sliki 2 (Ministrstvo za finance, 2024).

Slika 2: Dodeljene covid-19 pomoči po velikosti subjektov v obdobju 2020–2022, v evrih in odstotkih

Vir: Ministrstvo za finance (2024).

Gledano na državne pomoči podjetjem po njihovi velikosti, so največji delež prejela mikro podjetja, ki zaposlujejo do 10 oseb, v skupni vrednosti 922,01 milijona evrov, vključena pa so bila v skoraj vse ukrepe, poleg tega so imela najdaljše obdobje za črpanje sredstev. Mikro podjetjem so sledila majhna podjetja z 10 do 49 zaposlenimi, dodeljeno pa jim je bilo 599,37 milijona evrov državne pomoči. Majhnim podjetjem sledijo velika podjetja, ki zaposlujejo več kot 250 zaposlenih in so prejela 497,35 milijona evrov, in kot zadnja so uvrščena srednje velika podjetja s 50 do 249 zaposlenimi, ki so prejela 369,55 milijona evrov pomoči (Ministrstvo za finance, 2024).

Podporni vladni ukrepi so igrali pomembno vlogo pri blaženju posledic krize. Najbolj učinkoviti so bili državni ukrepi za ohranjanje delovnih mest, finančna podpora in digitalizacija. Vendar pa so nekateri ukrepi naleteli na kritike, zlasti glede učinkovitosti vladnih odločitev za nadzor zdravstvene krize in hkratnega čim manjšega vpliva na gospodarstvo (Rebernik in drugi, 2021).

3.4 Prilagoditve evropske gospodarske politike z vidika gospodarstva v času pandemije

Pandemija covida-19 je evropske države soočila z izjemnimi gospodarskimi izzivi, ki so zahtevali hitre in obsežne prilagoditve gospodarskih politik. Evropska unija in njene države članice so uvedle številne ukrepe za omilitev gospodarskih posledic pandemije covida-19 ter za spodbujanje okrevanja in odpornosti gospodarstev.

Eden izmed začasnih instrumentov, ki jih je Evropska unija uvedla v času covida-19, je instrument za začasno podporo za zmanjšanje tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (angl. Support to mitigate unemployment risks in an emergency – v nadaljevanju SURE). Ta instrument je zagotovil znatna finančna sredstva za boj proti negativnim gospodarskim in socialnim posledicam pandemije v državah članicah Evropske unije. Namenjen je bil zagotavljanju finančne pomoči do 100 milijard evrov v obliki ugodnih posojil, ki jih je Evropska unija dodelila državam članicam za pokritje nenadnih povečanj javnih izdatkov, namenjenim ohranjanju delovnih mest. Glavna funkcija instrumenta je bila podpiranje sheme skrajšanega delovnega časa in podpornim ukrepov, ki so članicam pomagali zaščititi zaposlene pred tveganjem brezposelnosti in izgube dohodka. Finančna pomoč je bila dodeljena skupno 19 državam članicam, pri čemer je Svet Evropske unije na podlagi predlogov odobril 98,4 milijarde evrov pomoči. Med njimi je bila tudi Slovenija, ki je prejela skupno 1,113 milijarde evrov. Program naj bi po podatkih Evropske komisije pomagal preprečiti brezposelnost za približno 1,5 milijona ljudi v letu 2020 (Evropska komisija, brez datuma c).

Evropska unija se je na gospodarske posledice pandemije odzvala s kombinacijo dolgoročnega proračuna za obdobje 2021–2027 in začasnega instrumenta NextGenerationEU (NGEU). Skupna vrednost teh dveh finančnih okvirjev znaša po podatkih Evropske komisije 2,018 bilijona evrov, kar predstavlja največji finančni sveženj v zgodovini Evropske unije. Celoten finančni paket je sestavljen iz dveh delov, in sicer dolgoročnega proračuna Evropske unije (angl. Multiannual Financial Framework – MFF), ki skupno znaša 1,221 bilijona evrov, sredstva so pa namenjena za tradicionalne politike Evropske unije, kot so kmetijska politika, kohezijski skladi, raziskave, notranja varnost in mednarodna pomoč. Drugi del proračuna se imenuje NextGenerationEU, ki znaša 806,9 milijarde evrov. Namenjen je spodbujanju gospodarskega okrevanja držav članic po pandemiji. Osrednji del tega mehanizma predstavlja mehanizem za okrevanje in odpornost (angl. Recovery and resiliance – RRF), ki omogoča nepovratna sredstva in posojila za financiranje reform in investicij držav članic. Vsaka država je morala pripraviti nacionalni načrt za okrevanje in odpornost, ki ga je potrdila Evropska komisija (brez datuma d).

Poleg obsežnih finančnih instrumentov, kot sta SURE in NextGenerationEU, je Evropska unija v obdobju pandemije sprejela pomembno prilagoditev fiskalnih pravil, da bi omogočila članicam večji manevrski prostor pri spopadanju s krizo. Marca 2020 je Evropska komisija sprožila splošno odstopno klavzulo (angl. General escape clause) v okviru pakta za stabilnost in rast (angl. Stability and growth pact – SGP), ki je članicam omogočila začasno odstopanje od proračunskih omejitev (Evropska komisija, 2021).

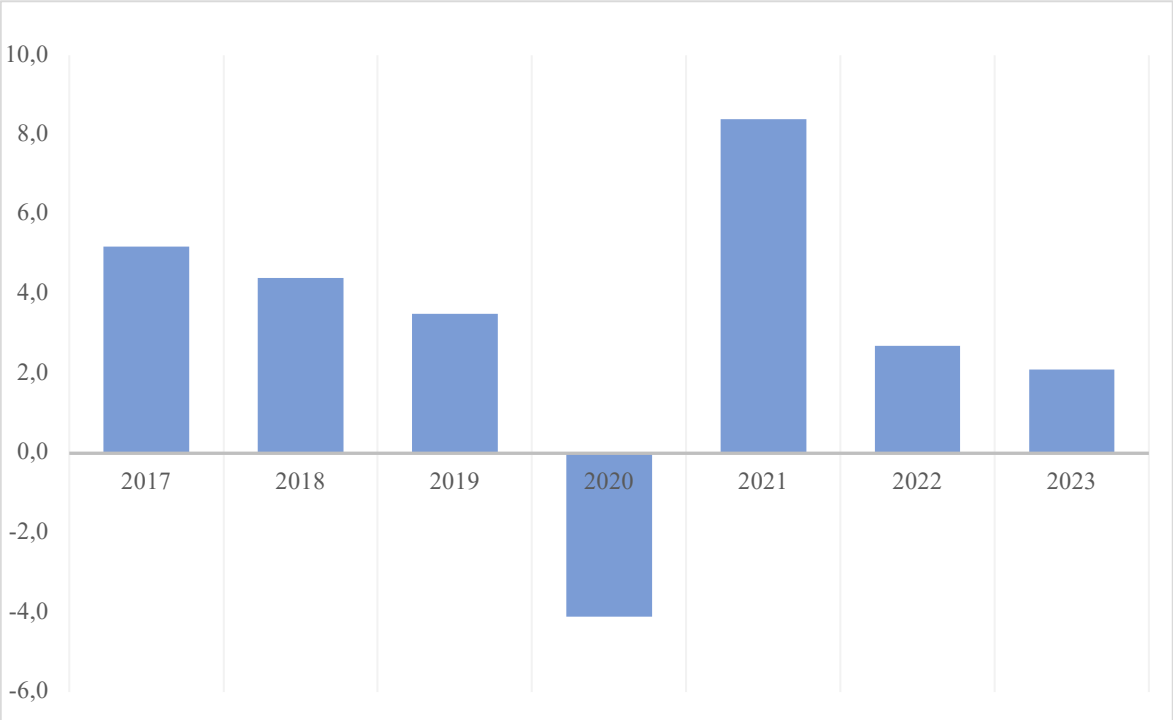
Evropska gospodarska politika se je v času pandemije covida-19 prilagodila z obsežnimi fiskalnimi in monetarnimi ukrepi, ki so omilili gospodarsko škodo in omogočili hitrejše okrevanje. Programi, kot so NextGenerationEU, pandemični program odkupovanja obveznic in SURE, so bili ključni pri ohranjanju finančne stabilnosti, zaščiti delovnih mest in spodbujanju dolgoročnih strukturnih sprememb.

4 PANDEMIJA IN SPLOŠNE GOSPODARSKE RAZMERE

4.1 Vpliv pandemije na bruto domači proizvod Slovenije

Pandemija covida-19 je imela pomemben vpliv na bruto domači proizvod Slovenije v letu 2020. Gospodarske omejitve, zapiranje dejavnosti in zmanjšano povpraševanje so povzročili občuten padec gospodarske aktivnosti v letu 2020, sledilo pa je obdobje okrevanja v naslednjih letih. Na gibanje bruto domačega proizvoda so vplivali tudi ukrepi države, ki so v ključnih trenutkih omilili negativne posledice pandemije. Nihanje bruto domačega proizvoda je prikazano na sliki 3 in v tabeli 3.

Slika 3: Prikaz stopnje rasti bruto domačega proizvoda v Sloveniji

Vir: SURS (2017-2023 a).

Tabela 3: Letna sprememba bruto domačega proizvoda v Sloveniji

Leta	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Letna sprememba obsega v odstotkih	5,2	4,4	3,5	–4,1	8,4	2,7	2,1

Vir: SURS (2017-2023 a).

Bruto domači proizvod Slovenije je po dolgem obdobju stabilne in kontinuirane rasti v letu 2020 zaradi izbruha epidemije covida-19 doživel občuten upad. Gospodarska aktivnost se je zmanjšala za 4,1 odstotka, pri čemer je padec prizadel skoraj vsa področja, z izjemo državne potrošnje. Slednja se je ob podpori številnih ukrepov, povezanih z omilitvijo posledic epidemije, dejansko okrepila. Kljub izrazitemu upadu je bila Slovenija v nekoliko boljšem

položaju v primerjavi s povprečjem Evropske unije, kjer je bruto domači proizvod v enakem obdobju upadel za 6,2 odstotka (UMAR, 2021).

Epidemija je močno vplivala tudi na zasebno potrošnjo, ki se je zaradi negotovosti, omejenega gibanja prebivalstva in oteženih pogojev v ponudbeni verigi znatno zmanjšala. Dodatno je upad zasebne potrošnje pospešilo tudi prisilno varčevanje, saj so potrošniki zaradi zaprtja trgovin in storitvenih dejavnosti imeli manj priložnosti za trošenje. Kljub temu dohodek gospodinjstev v povprečju ni upadel, kar je predvsem posledica številnih državnih intervencij in podpornih ukrepov, namenjenih ohranjanju zaposlenosti in likvidnosti podjetij.

Kljub občutnemu gospodarskemu padcu v letu 2020 je Slovenija že v letu 2021 dosegla močno okrevanje. Realni bruto domači proizvod je presegel predkrizno raven iz leta 2019, pri čemer je gospodarska rast dosegla kar 8,4 odstotka, kar je občutno več od povprečne rasti v Evropski uniji (UMAR, 2022). Ključni dejavnik hitrega okrevanja je bila izjemna rast zasebne potrošnje, ki se je po sprostitvi najstrožjih epidemičnih ukrepov povečala za 11,4 odstotka. Podjetja so v letu 2021 pokazala visoko stopnjo odpornosti, saj so krizo prestala razmeroma dobro. Ob podpori ugodnih pogojev financiranja, visoke ravni lastnih prihrankov in robustnega povpraševanja so se odločila za intenzivno investiranje. Temu trendu se je pridružila tudi država, ki je z lastnimi investicijami dodatno spodbudila gospodarsko rast. Poleg domačega povpraševanja je k okrevanju pomembno prispeval tudi izvoz. Močna rast tujega povpraševanja je v letu 2021 povzročila 13,2-odstotno realno povečanje izvoza, hkrati pa je okrepljeno domače povpraševanje privedlo do izrazitega povečanja uvoza, ki je zabeležil realno rast v višini 17,4 odstotka (Banka Slovenije, 2022).

V letu 2022 je bila gospodarska rast še vedno prisotna in je znašala 2,7 odstotka, kar je bilo predvsem posledica nadaljnjega okrevanja po pandemiji v prvi polovici leta. Drugo polovico leta je zaznamovala zmanjšana gospodarska aktivnost v mednarodnem okolju, vzroki za to pa so bili predvsem izbruh vojne v Ukrajini, energetska kriza in nadaljnja negotovost v globalnih dobavnih verigah, kar je negativno vplivalo na gospodarsko rast v Sloveniji (UMAR, 2023).

Leto 2023 je zaznamovala zmerna rast bruto domačega proizvoda, ki je sledila obdobju okrevanja po pandemiji. Gospodarska aktivnost se je v primerjavi z letom prej povečala za 2,1 odstotka. Rast zasebne potrošnje se je nekoliko upočasnila, pri čemer sta njeno pozitivno gibanje podpirala močan trg dela in visoka rast plač. Po drugi strani se je rast končne potrošnje države okrepila na 2,4 odstotka. Največji prispevek k rasti bruto domačega proizvoda sta imela neto izvoz, saj se je uvoz zmanjšal bolj kot izvoz, ter bruto investicije v osnovna sredstva (Banka Slovenije, 2024).

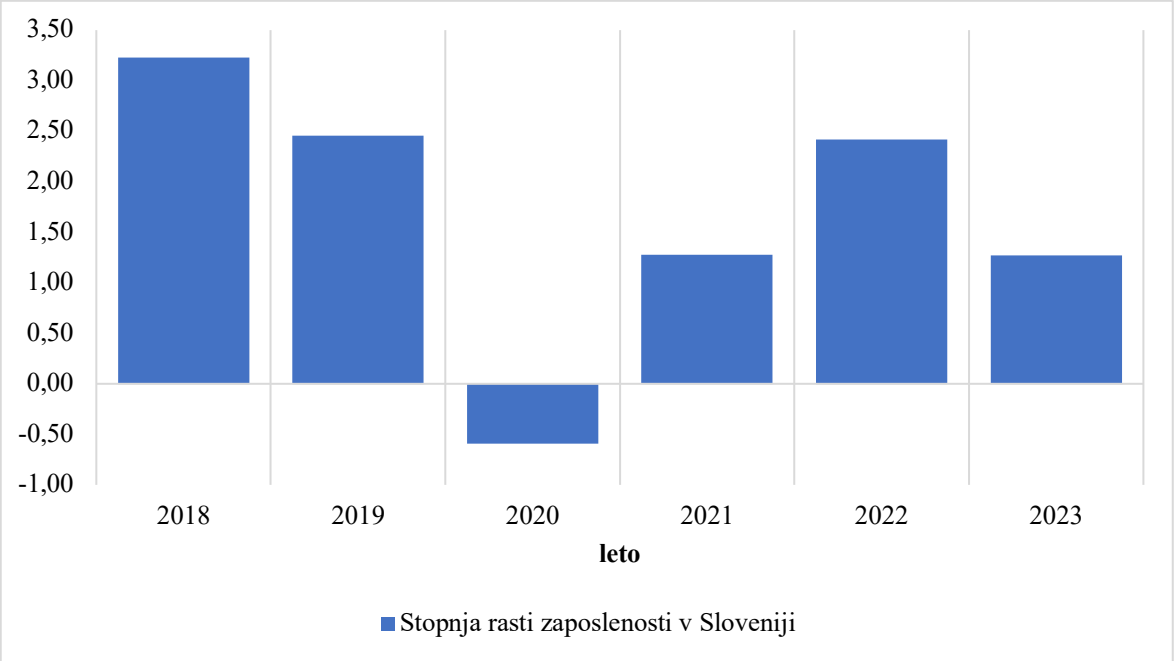
Analiza gibanja bruto domačega proizvoda med letoma 2017 in 2023 kaže, da je pandemija covida-19 povzročila znaten upad gospodarske aktivnosti v letu 2020, ki mu je sledilo močno okrevanje v letu 2021 in nato postopno stabiliziranje v letih 2022 in 2023. Državni ukrepi so

imeli ključno vlogo pri omilitvi gospodarske krize in spodbujanju okrevanja, vendar so se v letu 2022 pojavili novi izzivi, povezani z energetsko krizo in inflacijo. V splošnem lahko zaključimo, da se je slovensko gospodarstvo prilagodilo novim razmeram, pri čemer je pandemija pospešila določene strukturne spremembe pri velikostnih podjetij, ki bodo dolgoročno vplivale na gospodarsko dinamiko države.

4.2 Vpliv pandemije na zaposlenost v Sloveniji

Pandemija covida-19 je močno vplivala na zaposlenost v Sloveniji, saj so gospodarske omejitve, zaprtja podjetij in splošna negotovost povzročili občutne spremembe v zaposlenosti. Med letom 2023 je število zaposlenih v Sloveniji naraščalo, z izjemo leta 2020, ko je pandemija povzročila kratkotrajen upad. Leta 2017 je bilo v Sloveniji v povprečju zaposlenih 845.454 oseb, leta 2023 pa 933.783, kar predstavlja 10,4-odstotno rast. V nadaljevanju bom analiziral vpliv pandemije covida-19 na zaposlenost v Sloveniji, kot je prikazano na sliki 4 in v tabeli 4.

Slika 4: Prikaz vpliva pandemije covida-19 na zaposlenost v Sloveniji

Vir: SURS (2017-2023 b).

Tabela 4: Stopnja rasti zaposlenosti v Sloveniji

Leto	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stopnja rasti zaposlenosti v Sloveniji	3,2	2,5	–0,6	1,3	2,4	1,3

Vir: SURS (2017-2023 b).

V obdobju pred pandemijo covida-19 je stopnja zaposlenosti v Sloveniji naraščala, in sicer v letu 2018 je bila rast 3,2-odstotna in v letu 2019 2,5-odstotna. Na rast zaposlenosti v tem obdobju so prispevale ugodne gospodarske razmere in vključevanje neaktivnega prebivalstva na trg dela (UMAR, 2020).

Leta 2020 je ob nastopu pandemije covida-19 zaposlenost upadla za 0,6 odstotka. Glavni razlogi za upad zaposlenosti so zmanjšanje gospodarske aktivnosti zaradi negotovosti na trgu in ukrepov za preprečevanje virusa. Upad zaposlovanja je bil kljub pandemiji manjši, kot bi ga bilo mogoče pričakovati, k čemur so pripomogli državni ukrepi za ohranitev delovnih mest.

Leta 2021 je rast zaposlenosti znašala 1,3 odstotka, k temu pa je pripomoglo hitro gospodarsko okrevanje, zaposlenost pa je že dosegla podobno raven kot v letu 2019 (UMAR, 2022). Leta 2022 se je zaposlenost še okrepila za 2,4 odstotka, kar je bilo posledica povečanega povpraševanja po delovni sili, mnoga podjetja pa so se srečevala s pomanjkanjem delovne sile (UMAR, 2023). Rast pa se je po nekoliko nižji stopnji zaradi gospodarskega ohlajanja nadaljevala še v letu 2023 in je dosegla najvišjo stopnjo doslej, pomanjkanje delovne sile pa je med podjetji še vedno ostalo prisotno (UMAR, 2024).

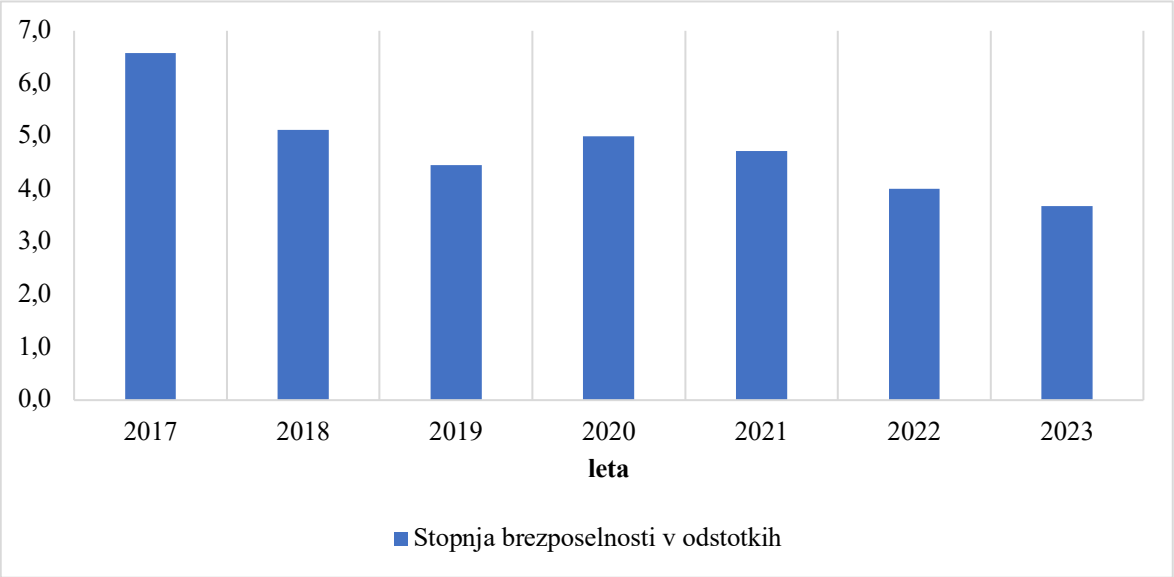
Analiza vpliva pandemije covida-19 na zaposlovanje v Sloveniji kaže, da je ta leta 2020 na trgu dela povzročila kratkotrajen šok po večletni rasti zaposlenosti. Upad zaposlenosti je bil skladen z bruto domačim proizvodom in stopnja rasti po pandemiji je sledila trendu bruto domačega proizvoda. Upad je bil sicer majhen in kratkotrajen, kar lahko pripišemo državnim ukrepom za ohranjanje delovnih mest in hitremu okrevanju v letu 2021. Okrevanje po pandemiji je bilo močno zaradi povečanja gospodarske aktivnosti, podjetja pa so se začela soočati s pomanjkanjem delovne sile. V letu 2023 je zaposlenost v Sloveniji dosegla najvišjo raven doslej, kljub gospodarskemu ohlajanju.

4.3 Vpliv pandemije na stopnjo brezposelnosti v Sloveniji

Pandemija covida-19 je imela vpliv tudi na trg dela v Sloveniji, kar se je izrazilo v nihanju stopnje brezposelnosti med letoma 2017 in 2023. Medtem ko je obdobje pred pandemijo zaznamovalo postopno zmanjševanje brezposelnosti, je gospodarska kriza leta 2020 povzročila njen ponoven skok. Kljub temu so državni ukrepi in hitro gospodarsko okrevanje prispevali k stabilizaciji trga dela v naslednjih letih, nihanje stopnje brezposelnosti pa je prikazano na sliki 5 in v tabeli 5.

V Sloveniji se je stopnja brezposelnosti postopno zmanjševala, kar je bilo posledica dobrih gospodarskih razmer in rasti zaposlenosti. Leta 2017 je brezposelnost znašala 6,6 odstotka, leta 2018 5,1 odstotka, medtem ko se je leta 2019 znižala na 4,5 odstotka. Kljub ohlajanju gospodarske rasti je stopnja brezposelnosti sledila pozitivnemu trendu.

Slika 5: Prikaz stopnje brezposelnosti v odstotkih v Sloveniji

Vir: SURS (2017-2023 c).

Tabela 5: Stopnje brezposelnosti v odstotkih v Sloveniji

Leta	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stopnja brezposelnosti v odstotkih	6,6	5,1	4,5	5	4,7	4	3,7

Vir: SURS (brez datuma c).

Leta 2020 je zaradi pandemije stopnja brezposelnosti v Sloveniji doživela nenaden skok na pet odstotkov, vendar manj, kot bi lahko pričakovali glede na upad gospodarske aktivnosti, k čemur so pripomogli državni ukrepi za ohranjanje delovnih mest. Najbolj prizadete panoge so bile tiste, ki so bile najbolj odvisne od osebnega stika s strankami, kot so gostinstvo, turizem in storitvene dejavnosti. Velik del delovne sile v teh panogah je bil prisiljen preiti v brezposelnost ali poiskati zaposlitev v drugih sektorjih.

V letu 2021 je zaradi gospodarskega okrevanja stopnja brezposelnosti začela upadati in dosegla 4,7 odstotka, kar je bilo skoraj na ravni pred pandemijo. K ponovnemu zmanjšanju brezposelnosti so pripomogli postopno odpravljanje omejitev in ponovni zagon gospodarstva, povečanje povpraševanja po delovni sili zaradi rasti investicij ter ponovne vzpostavitve turistične dejavnosti in maloprodaje.

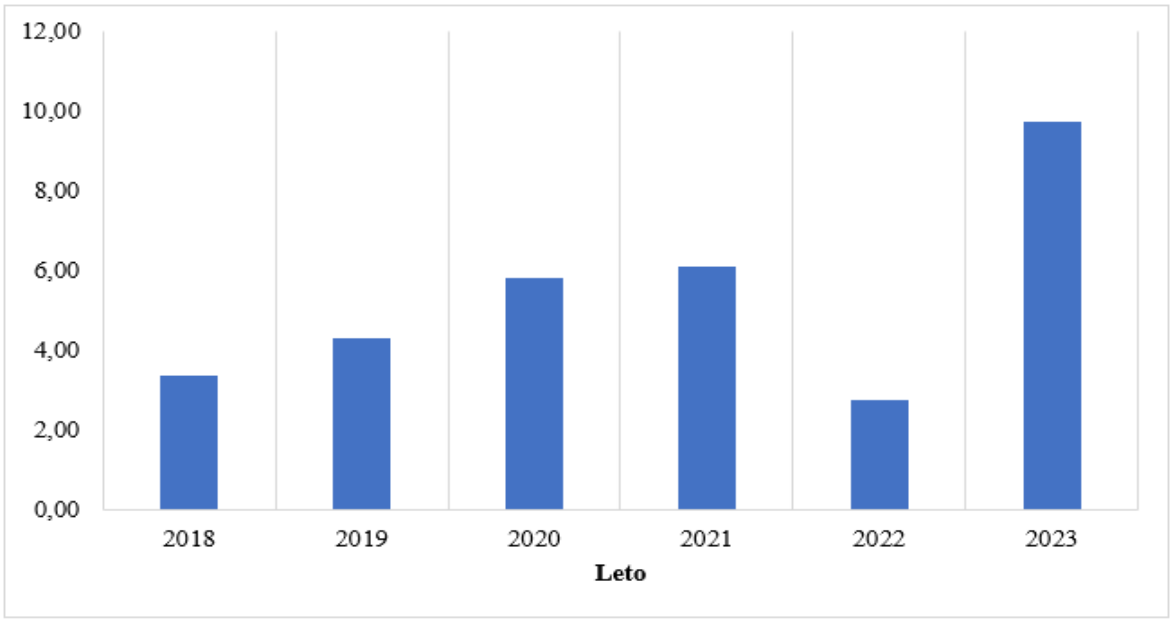
V letu 2022 se je zmanjševanje stopnje brezposelnosti nadaljevalo in doseglo štiri odstotke, kar je manj kot v letu 2019 pred pandemijo. K zmanjšanju so pripomogli dobra gospodarska klima in povečana gospodarska aktivnost posledično pa tudi visoko povpraševanje po delovni sili. V letu 2023 je stopnja brezposelnosti dosegla najnižjo raven doslej, in sicer 3,7 odstotka, kar je tudi opazno nižje kot v Evropski uniji (UMAR, 2024).

Analiza gibanja brezposelnosti v Sloveniji med letoma 2017 in 2023 kaže na kratkoročni šok v letu 2020 zaradi pandemije covida-19, ki je se v naslednjih letih stabiliziral in dosegel najnižje vrednosti v zgodovini Slovenije. Stopnja brezposelnosti tako ni bila skladna z bruto domačim proizvodom, saj je ta upadel več, kot se je stopnja brezposelnosti povzpela, razlog za to pa so obsežne državne pomoči za ohranjanje delovnih mest. Po okrevanju v letu 2021 sta se bruto domači proizvod in stopnja brezposelnosti ponovno približala in sledila enakim trendom. Stopnja brezposelnosti je leta 2021 začela ponovno upadati, v letih 2022 in 2023 pa je dosegla najnižje stopnje doslej. Pandemija je hkrati spodbudila dolgoročne spremembe na trgu dela, kot so večja fleksibilnost zaposlovanja, digitalizacija in rast nekaterih specifičnih sektorjev.

4.4 Vpliv pandemije na rast povprečne bruto plače v Sloveniji

Pandemija covida-19 je imela občuten vpliv na gibanje povprečne mesečne bruto plače v Sloveniji. Medtem ko je v letih pred pandemijo rast bruto plač sledila stabilnemu trendu, so v obdobju med letoma 2020 in 2021 interventni ukrepi države in spremembe na trgu dela povzročili nenadna odstopanja v dinamiki rasti plač. V letih po pandemiji so se razmere deloma stabilizirale, vendar so na gibanje plač vplivali tudi drugi dejavniki, kot sta visoka inflacija in energetska kriza. Rast povprečne bruto plače skozi obravnavano obdobje je prikazana na sliki 6.

Slika 6: Prikaz rasti bruto povprečne plače v odstotkih v Sloveniji

Vir: SURS (2017-2023 d).

Povprečna mesečna bruto plača v Sloveniji je pred pandemijo rasla postopno (leta 2018 3,38 odstotka in leta 2019 4,3 odstotka), predvsem zaradi ugodnih gospodarskih razmer in nizke brezposelnosti ter pomanjkanja delovne sile. Leta 2017 je znašala 1627 evrov in je do leta

2019 postopoma narasla na 1754 evrov, k rasti plač je pripomoglo povečano povpraševanje po delovni sili, ki je ustvarilo pritisk na plače.

Leta 2020 je pandemija povzročila nenaden skok bruto plač, ki so se povečale na 1856 evrov, kar predstavlja 5,8-odstotno rast v primerjavi z letom 2019. Rast v letu 2020 je po poročilu Banke Slovenije bila posledica visokih rasti kriznih dodatkov, kar je posledično potisnilo plače navzgor (Banka Slovenije, 2021).

Leta 2021 se je rast plač nadaljevala do 1970 evrov, kar predstavlja 6,1-odstotno rast glede na leto 2020 in je po podatkih Banke Slovenije to največja rast plač po letu 2008 (Banka Slovenije, 2022). Rast povprečnih plač je bila posledica močnega okrevanja gospodarstva in pomanjkanja delovne sile, kar je pritiskalo plače navzgor.

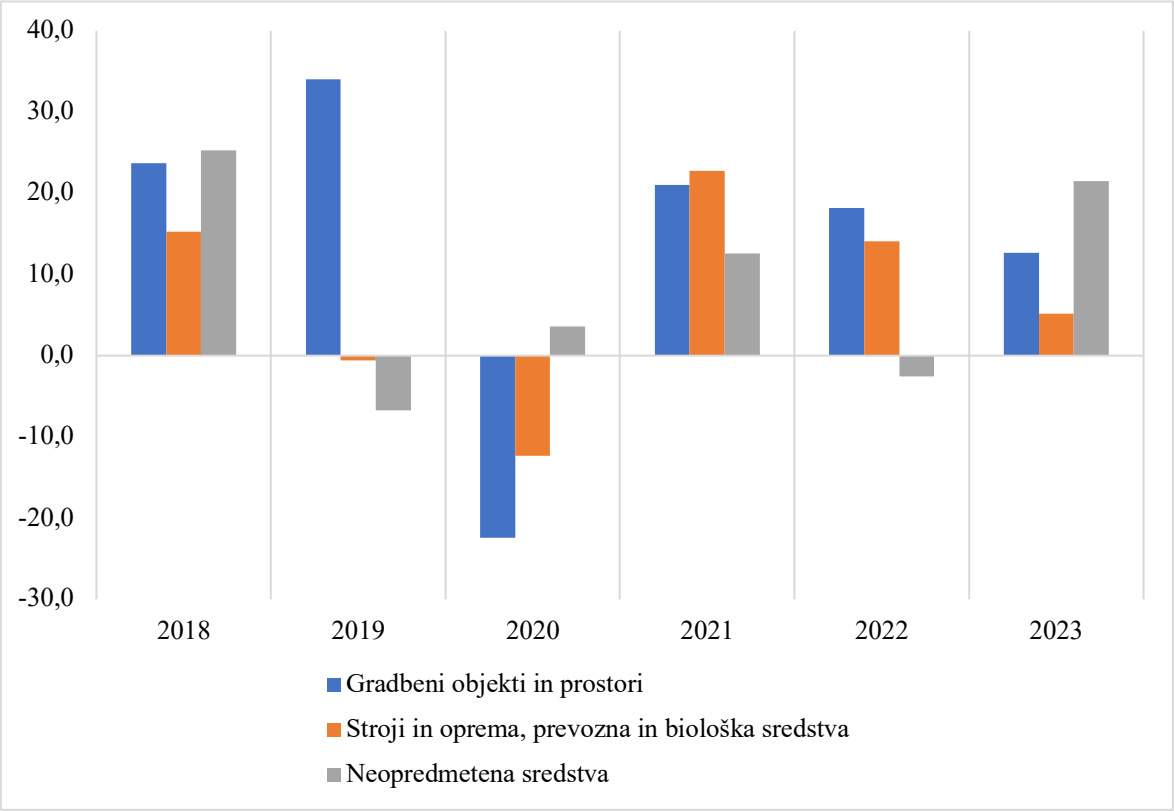
Leta 2022 so plače sledile trendu upočasnitve, saj je bruto plača znašala 2024 evrov, kar predstavlja 2,7-odstotno rast v primerjavi z letom 2021, kljub temu pa se je leta 2023 ponovno zgodila eksplozivna rast povprečne bruto plače, in sicer na 2221 evrov, kar predstavlja 9,74-odstotno rast. To rast lahko pripišemo inflacijskim pritiskom, ki so se zgodili zaradi energetske krize, kot tudi zaradi pomanjkanja delovne sile v nekaterih panogah, država pa je dvignila minimalno plačo za 12 odstotkov.

Analiza rasti povprečne mesečne bruto plače v obdobju 2017–2023 kaže, da rast plač v letu 2020 ni sledila padcu bruto domačega proizvoda, saj so plače rasle, v obdobju po pandemiji pa se je bruto domači proizvod približal povprečnim plačam, vendar so te v letu 2023 kljub ohlajanju bruto domačega proizvoda ponovno rasle. V letu 2020 je bilo tako zaznano višanje povprečne plače kljub pandemiji, k čemur pa so pripomogli dodatki za delo v izrednih razmerah in državne pomoči. V letu 2022 je bila rast plač nekoliko skromnejša, kar lahko povežemo tudi z ohlajanjem gospodarstva po visoki rasti v letu 2021. V letu 2023 je bila zabeležena najvišja rast povprečnih plač, kar lahko pripišemo inflacijskim pritiskom in močnemu zvišanju minimalne plače, ki so se usklajevale z višanjem cen življenjskih potrebščin.

4.5 Vpliv pandemije na investicije v Sloveniji

Investicije predstavljajo ključni dejavnik gospodarske rasti in razvoja ter pomembno vplivajo na konkurenčnost gospodarstva. V letu 2017 so podjetja skupno investirala 4,98 milijarde evrov, medtem ko so leta 2023 investirala 8,64 milijarde evrov, kar predstavlja porast investicij za 73,7 odstotka v obravnavanem obdobju. V nadaljevanju bom analiziral, kako je pandemija vplivala na investicije podjetij glede na vrsto osnovnih sredstev, kot je razvidno s slike 7 in tabele 6.

Slika 7: Prikaz investicij v Sloveniji v odstotkih

Vir: SURS (2017-2023 e).

Tabela 6: Stopnje rasti investicij v odstotkih

Leta	Gradbeni objekti in prostori	Stroji in oprema, prevozna in biološka sredstva	Neopredmetena sredstva
2018	23,7	15,3	25,2
2019	34,0	–0,6	–6,7
2020	–22,4	–12,3	3,6
2021	21,0	22,8	12,6
2022	18,2	14,1	–2,6
2023	12,7	5,2	21,5

Vir: SURS (2017-2023 e).

Kot že omenjeno, so podjetja v obravnavanem obdobju povečala investicije za kar 73,7 odstotka. Največji porast investicij je bil v gradbene objekte in prostore, nato v neopredmetena sredstva ter kot zadnje v stroje in opremo, prevozna in biološka sredstva.

V letu 2018 je bila investicijska aktivnost v vseh treh kategorijah močna predvsem zaradi ugodnih gospodarskih razmer. V letu 2019 se je močna investicijska aktivnost v gradbene objekte in prostore nadaljevala (34 odstotkov), medtem ko so pri strojih in opremi, prevoznih in bioloških sredstvih investicije stagnirale (–0,6 odstotka) in pri neopredmetenih sredstvih upadle za 3,6 odstotka.

Leta 2020, ko je nastopila pandemija covida-19, so investicije v gradbene objekte in prostore močno upadle (–22,4 odstotka), kot tudi v stroje in opremo, prevozna in biološka sredstva (–12,3 odstotka). Edina kategorija, ki je beležila rast investicij, so neopredmetena sredstva (3,6 odstotka), kar nakazuje na povečano vlaganje v digitalizacijo, intelektualno lastnino in raziskave.

V obdobju okrevanja so se investicije ponovno povečale, in sicer gradbeni objekti in prostori so beležili 21-odstotni porast v letu 2021, rast pa se je nadaljevala tudi v letih 2022 in 2023 (18,2 in 12,7 odstotka). Stroji in oprema, prevozna in biološka sredstva so prav tako beležili 22,8-odstotni porast v letu 2021, rast pa se je nadaljevala nekoliko bolj umirjeno v letih 2022 in 2023 (14,1 in 5,2 odstotka). Neopredmetena sredstva so po pandemiji beležila skromnejši porast investicij v primerjavi z drugima dvema kategorijama, in sicer v letu 2021 12,6 odstotka in v letu 2022 upad za 2,6 odstotka, vendar je leta 2023 zabeležen ponovni porast za 21,5 odstotka, kar nakazuje na nov val investicij v intelektualno lastnino, digitalizacijo in raziskave.

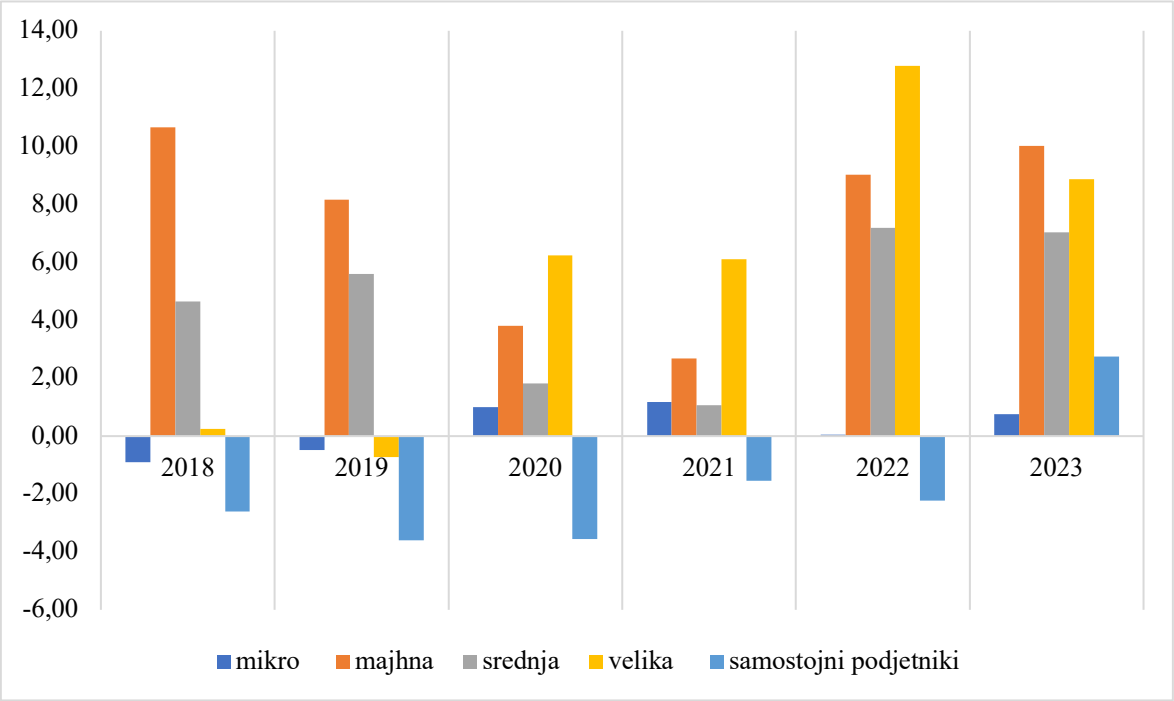
Analiza vpliva pandemije na investicije v Sloveniji kaže, da je pandemija povzročila močan padec investicijske aktivnosti v letu 2020, vendar so se investicije po pandemiji hitro povečale. Gradbeni sektor je bil močno prizadet v letu 2020, vendar se je v naslednjih letih močno okrepil, investicije v stroje in opremo so se po začetnem upadu močno povečale v letu 2021, rast pa se je v naslednjih letih nekoliko upočasnila. Neopredmetena sredstva so edina kategorija, ki v letu 2020 ni beležila padca, kar kaže na to, da so podjetja kljub kriznim razmeram vlagala v digitalizacijo in razvoj.

5 PANDEMIJA IN VELIKOSTNA STRUKTURA GOSPODARSTVA V SLOVENIJI

5.1 Vpliv pandemije na število podjetij z vidika velikostne strukture podjetij

V letih 2017 in 2023 se je število gospodarskih družb pomembno spreminjalo. V letu 2017 je bilo v Sloveniji registrirano 66.470 gospodarskih družb, v letu 2023 pa 71.638, kar pomeni porast za 7,77 odstotka, število samostojnih podjetnikov pa se je zmanjšalo s 56.148 na 50.282, kar predstavlja 10,45-odstotni upad. Največji delež podjetij so predstavljali mikro podjetja, samostojni podjetniki, nato pa mala, srednja in nazadnje še velika podjetja. V nadaljevanju bom predstavil, kako je pandemija covida-19 vplivala na spremembo števila podjetij po velikostnih strukturah, kot je tudi prikazano na sliki 8 in v tabeli 7.

Slika 8: Prikaz rasti števila gospodarskih družb po velikosti v odstotkih

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

Tabela 7: Prikaz rasti števila gospodarskih družb v odstotkih

Leta	Mikro	Majhna	Srednja	Velika	Samostojni podjetniki
2018	–0,91	10,66	4,64	0,24	–2,60
2019	–0,47	8,18	5,59	–0,72	–3,61
2020	1,01	3,81	1,83	6,25	–3,56
2021	1,17	2,69	1,08	6,11	–1,53
2022	0,06	9,03	7,19	12,79	–2,23
2023	0,76	10,02	7,04	8,88	2,74

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

Mikro podjetja so zabeležila skupno rast števila za 1,61 odstotka, kar je najmanj med vsemi kategorijami. Stopnje rasti so bile zelo nizke ali celo negativne pred pandemijo, kar kaže na omejeno število novih ustanovljenih podjetij v tej kategoriji. Na rast v letih 2020 in 2021 (1,01 in 1,17 odstotka) je vplivalo predvsem povečevanje samozaposlovanja kot odziv na izgubo zaposlitve v večjih podjetjih. Mikro podjetja so pogosto služila kot začasna rešitev za posameznike, ki so se soočili z gospodarskimi težavami.

Majhna podjetja so zabeležila najvišjo skupno rast števila za 53,08 odstotka, kar je največ med vsemi velikostnimi kategorijami. Med pandemijo leta 2020 je bila rast sicer nižja (3,81 odstotka), a so že v letih 2022 in 2023 dosegla skokovito rast (9,03 in 10,02 odstotka). K temu so pripomogli spodbudno poslovno okolje in vlaganja. Pri rasti števila majhnih podjetij ni zaznati, da bi ukrajinska kriza imela vpliv na rast števila majhnih podjetij.

Srednje velika podjetja so zabeležila skupno rast števila za 30,47 odstotka. Pred pandemijo so srednje velika podjetja beležila stabilno rast (leta 2018 4,64 odstotka in leta 2019 (5,59 odstotka), v letu 2020, ko je pandemija pretresla državo, pa se je rast zmanjšala na 1,83 odstotka, kar lahko pripišemo negotovosti v tistem času. Leta 2021 je sledila skromna rast (1,08 odstotka), v letih 2022 in 2023 pa je rast števila srednje velikih podjetij ponovno poskočila na 7,19 in 7,04 odstotka. To rast lahko pripišemo tako kot pri majhnih podjetjih spodbudnemu poslovnemu okolju, vlaganju in podpori države za razvoj srednje velikih podjetij. Tudi pri srednje velikih podjetjih ni zaznati vpliva ukrajinske krize na število letih.

Velika podjetja so zabeležila skupno rast števila za 37,80 odstotka. Njihova rast je bila rezultat močnega kapitala, dostopa do globalnih trgov in uporabe naprednih poslovnih strategij, odražajo pa tudi učinkovito in trdno pozicionirano poslovno okolje v Sloveniji. Ta podjetja so bila med pandemijo ključna za stabilnost slovenskega gospodarstva, saj je njihovo število naraslo za 6,25 odstotka, rast pa se je nadaljevala še v letu 2021 6,11; 2022 12,79 odstotka, ki je bila tudi najvišja rast, in v letu 2023 (8,88 odstotka). Rasti v letih po pandemiji lahko pripišemo verjetnemu združevanju in prevzemu podjetij. Tako kot pri ostalih kategorijah tudi tukaj ni zaznati vpliva ukrajinske krize na število velikih družb.

Samostojni podjetniki so bili edina kategorija, ki je v obravnavanem obdobju beležila negativno rast (10,45 odstotka). Že v letih 2018 in 2019 so se samostojni podjetniki soočali z upadom števila, pri čemer je bil največji padec zabeležen leta 2019 (3,61 odstotka). Negativen trend lahko nakazuje na otežene pogoje poslovanja kot na manjšo privlačnost samostojnega podjetništva v tem obdobju, kot tudi prehod podjetnikov v normirance (Širec in drugi, 2023). Pandemija leta 2020 ni bistveno spremenila trenda, saj je bil zabeležen negativen premik (3,56 odstotka), kar kaže, da je vpliv pandemije na zmanjšanje števila samostojnih podjetnikov prisoten, vendar ni bil bistveno večji od preteklih let. V letih 2021 in 2022 se je negativen trend nadaljeval, sicer leta 2021 z nekoliko manjšim upadom (1,53 odstotka), kar lahko pomeni, da so nekateri samostojni podjetniki kljub negotovosti našli možnosti za preživetje, leta 2022 pa je bil upad za 2,23 odstotka. Leta 2023 je prvič v analiziranem obdobju prišlo do rasti števila samostojnih podjetnikov (2,74 odstotka), kar kaže na stabilizacijo poslovnega okolja in večjo pripravljenost posameznikov za vstop v samostojno podjetništvo. Tudi pri samostojnih podjetnikih ni opaziti vpliva ukrajinske krize.

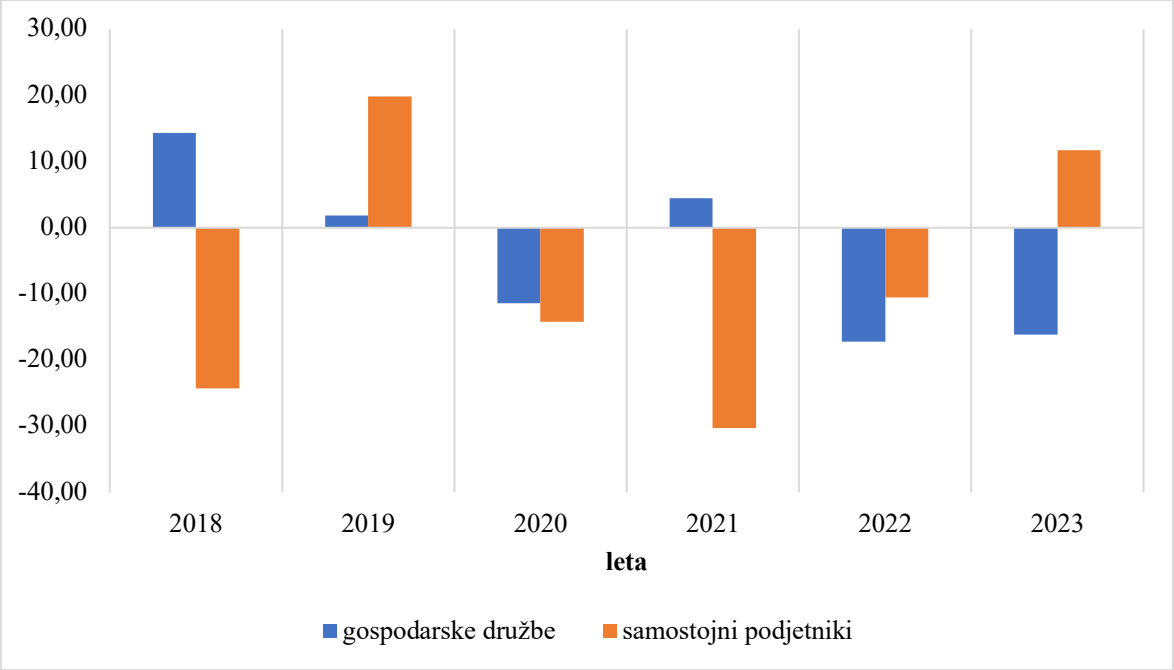
Analiza vpliva pandemije covida-19 na število gospodarskih družb po velikostnih strukturah in samostojnih podjetnikov kaže, da se v letu 2020 število podjetij ni zmanjševalo, razen pri samostojnih podjetnikih, vendar je bil pri njih trend zmanjševanja prisoten že prej. Število mikro podjetij je le malenkost naraslo v obdobju po pandemiji, medtem ko je rast števila majhnih, srednjih in velikih podjetij po pandemiji večja kot v obdobju prej. Največja rast po pandemiji je bila zabeležena pri majhnih in velikih podjetjih, nato pa pri srednjih. To rast lahko pripišemo, kot že omenjeno, spodbudnemu poslovnemu okolju, vlaganjem in tudi podpori države. Vpliva ukrajinske krize po pandemiji ni zaznati pri nobeni velikostni kategoriji.

5.2 Vpliv pandemije na število stečajev gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov

Pandemija covida-19 je pomembno zaznamovala poslovno okolje v Sloveniji, pri čemer so številna podjetja doživela resne izzive v obliki motenj poslovanja, likvidnostnih težav in zmanjšanega povpraševanja. Eden ključnih kazalnikov vpliva gospodarskih kriz je število stečajev gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov, ki se običajno poveča v obdobjih negotovosti in zmanjšane ekonomske aktivnosti. Stopnja rasti števila stečajev je prikazana na sliki 9 in v tabeli 8.

Pri analizi se soočamo z določeno omejitvijo – podatki o stečajih niso dostopni po velikostni strukturi podjetij, zato ni mogoče neposredno ugotoviti, katera kategorija podjetij (mikro, majhna, srednja ali velika) je bila najbolj prizadeta. Kljub temu lahko na podlagi širših gospodarskih trendov in splošnih značilnosti poslovanja različnih velikostnih kategorij podjetij podamo okvirne sklepe o vplivu pandemije na insolventnost slovenskih gospodarskih družb.

Slika 9: Prikaz rasti stečajev v gospodarskih družbah po velikosti v odstotkih

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

Tabela 8: Prikaz števila stečajev v odstotkih v gospodarskih družbah

Leta	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gospodarske družbe	14,35	1,86	–11,37	4,48	–17,25	–16,18
Samostojni podjetniki	–24,29	19,81	–14,17	–30,28	–10,53	11,76

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

V nasprotju s pričakovanji se je število stečajev slovenskih podjetij po letu 2019 začelo postopoma zmanjševati. V obdobju 2017–2019 je bilo število stečajev relativno visoko, kar kaže na določene izzive v poslovnem okolju že pred pandemijo. Za leto 2018 bi lahko rekli, da je bilo rekordno po številu stečajev v obravnavanem obdobju, saj se je povečalo za 14,35 odstotka glede na leto prej, medtem ko je bilo leta 2019 stečajev za 1,86 odstotka več kot leta 2018.

Leta 2020 bi lahko pričakovali močno povečanje stečajev zaradi gospodarskih omejitev, vendar so bili učinki pandemije na insolventnost podjetij omiljeni predvsem zaradi obsežnih državnih podpornih ukrepov. Subvencije za ohranjanje delovnih mest, likvidnostna posojila in začasni moratoriji na vračilo kreditov so preprečili množične stečaje, zaradi česar je bilo leta 2020 število stečajev nižje (–11,37 odstotka) kot v predhodnih letih.

V letu 2021 so nekateri vladni ukrepi začeli postopoma iztekati, vendar se število stečajev ni bistveno povečalo (4,48 odstotka), lahko bi rekli, da so se stečaji, ki bi se morda zgodili v letu 2020, zamaknili v leto 2021. Razlog za to je predvsem v gospodarskem okrevanju in prilagoditvi podjetij na nove razmere, kar je omogočilo stabilizacijo poslovanja. V letih 2022 in 2023 se je število stečajev še dodatno zmanjšalo (–17,25 in –16,18 odstotka), kar nakazuje na dolgoročno okrevanje gospodarstva in izboljšanje poslovne stabilnosti. Iz tega lahko sklepamo, da ukrajinska kriza ni imela nobenega vpliva na število stečajev, saj bi bile v nasprotnem primeru številke značilno drugačne.

Vpliv stečajev na samostojne podjetnike se je odražal nekoliko drugače kot pri gospodarskih družbah. Medtem ko so državni ukrepi zmanjšali število stečajev podjetij, so samostojni podjetniki v večji meri občutili posledice omejitev poslovanja, saj niso imeli enakega dostopa do finančnih pomoči in so pogosto delovali z manjšimi likvidnostnimi rezervami.

Leta 2018 je število stečajev samostojnih podjetnikov upadlo za 24,29 odstotka, leta 2019 pa naraslo za 19,81 odstotka, kar kaže na povečano negotovost v poslovanju že pred pandemijo. Leta 2020 je pandemija prinesla presenetljiv padec števila stečajev samostojnih podjetnikov (14,17 odstotka), saj so mnogi podjetniki verjetno prejemali subvencije in čakalne dobe na delo. Leta 2021 je sledil največji upad stečajev v analiziranem obdobju (30,28 odstotka), kar kaže, da so se mnogi samostojni podjetniki uspeli prilagoditi novim poslovnim razmeram.

Leta 2022 je število stečajev upadlo za 10,53 odstotka, kar nakazuje na stabilizacijo poslovanja. V letu 2023 je prišlo do preobrata, saj se je število stečajev samostojnih podjetnikov povečalo za 11,76 odstotka, kar pomeni, da so nekateri podjetniki, ki so se uspeli obdržati med pandemijo zaradi državnih pomoči, podlegli koncu le-teh, poleg tega pa je k temu pripomogla še negotovost ukrajinske krize.

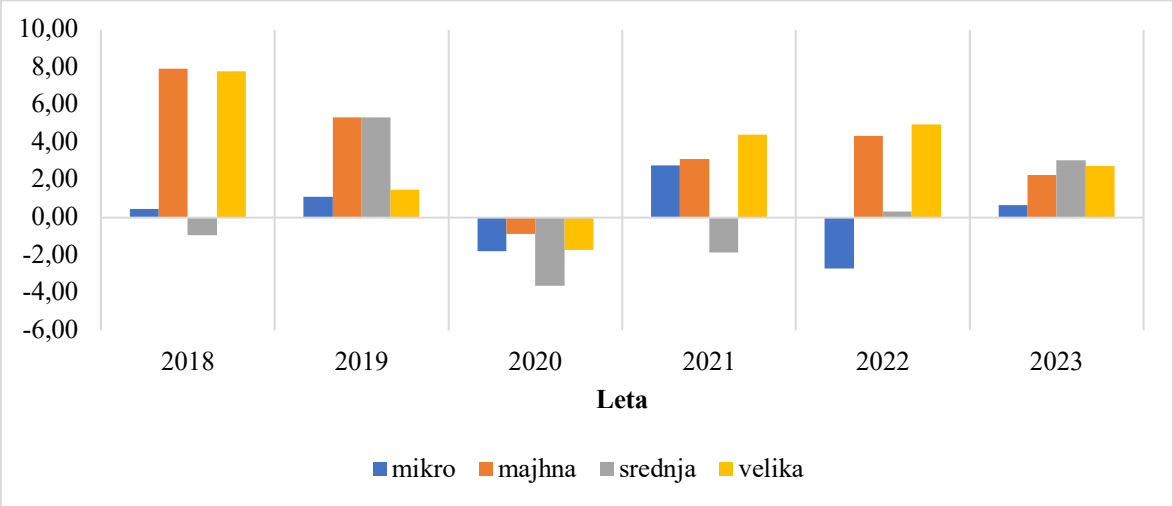
Glede na analizo lahko sklepamo, da pandemija covida-19 ni povzročila množičnega vala stečajev, temveč je ob močni podpori države celo prispevala k njihovemu postopnemu zmanjšanju. Leta 2023 je opazen povečan trend stečajev pri samostojnih podjetnikih, kar

lahko nakazuje na dolgoročne posledice pandemije in morebitne težave k prehodu v stabilno poslovanje brez državnih pomoči, kot tudi vpliva ukrajinske krize. Kljub temu so slovenska podjetja na splošno pokazala odpornost na krize in postopoma okrevala.

5.3 Vpliv pandemije na zaposlenost z vidika velikostne strukture podjetij

V obdobju 2017–2023 so na trgu dela v Sloveniji nastale številne spremembe, ki so bile posledica različnih gospodarskih dejavnikov, vključno s pandemijo covida-19 in kasnejšim gospodarskim okrevanjem ter vojno v Ukrajini. Slovenska podjetja so v letu 2017 zaposlovala 481.300 oseb, leta 2023 pa 547.873, kar predstavlja 13,83-odstotno rast. Največ oseb so zaposlovala velika podjetja, nato majhna, srednja in mikro podjetja. V nadaljevanju bom predstavil, kako je pandemija covida-19 vplivala na število zaposlenih v gospodarskih družbah po velikostnih strukturah, kot je to predstavljeno na sliki 10 in v tabeli 9.

Slika 10: Prikaz sprememb števila zaposlenih v odstotkih v gospodarskih družbah

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

Tabela 9: Prikaz sprememb števila zaposlenih v odstotkih v gospodarskih družbah

Leta	Mikro	Majhna	Srednja	Velika
2018	0,47	7,92	–0,95	7,79
2019	1,10	5,35	5,35	1,50
2020	–1,77	–0,87	–3,62	–1,74
2021	2,77	3,12	–1,86	4,41
2022	–2,70	4,33	0,34	4,95
2023	0,66	2,27	3,06	2,73

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

Mikro podjetja so v obdobju 2017–2023 beležila skupno rast zaposlenosti za 0,43 odstotka, kar nakazuje na stagnacijo pri zaposlovanju. Leta 2020 so mikro podjetja občutila upad števila zaposlenih za 1,77 odstotka, vendar je leto 2021 prineslo občutno izboljšanje, saj je stopnja rasti znašala 2,77 odstotka, kar odraža pozitiven vpliv gospodarskih ukrepov in okrevanja po pandemiji. Kljub okrevanju v letu 2021 so mikro podjetja v letu 2022 doživela največji padec v številu zaposlenih v obravnavanem obdobju (2,7 odstotka). V tem letu je to bil edini upad zaposlovanja med vsemi velikostmi podjetij. Očitno je ukrajinska kriza najbolj prizadela zaposlovanje prav v mikro podjetjih. V celotnem obdobju so mikro podjetja le minimalno prispevala k skupni rasti zaposlenosti v Sloveniji.

Majhna podjetja so v obdobju 2017–2023 beležila najvišjo skupno rast zaposlenosti med vsemi kategorijami, ki je znašala 24,01 odstotka. Ta kategorija podjetij je z vidika zaposlovanja izjemno dinamična, kar se kaže v visokih stopnjah rasti v nekaterih letih, na primer leta 2018 (7,92 odstotka) in leta 2022 (4,33 odstotka). Kljub temu so majhna podjetja občutila negativne posledice pandemije leta 2020, ko je bila zabeležena negativna stopnja rasti zaposlenosti (–0,87 odstotka), vendar še vedno najmanj med vsemi velikostnimi kategorijami. Leto 2021 je prineslo ponovno rast zaposlenosti (3,12 odstotka), kar kaže na njihovo sposobnost prilagajanja in okrevanja. Kljub temu je bila v povprečju rast zaposlovanja v majhnih podjetjih pred pandemijo izrazito višja kot po umiritvi pandemije. Z vidika velikostne strukture ni mogoče zaznati večjega vpliva nastanka ukrajinske krize v letu 2022. Majhna podjetja so kljub izzivom v času pandemije ostala pomemben dejavnik pri ustvarjanju novih delovnih mest v Sloveniji.

Zaposlenost v srednje velikih podjetjih je med letoma 2017 in 2023 narasla za 2,07 odstotka, kar je občutno manj kot v majhnih in velikih podjetjih. Že leta 2018, ko so vse kategorije beležile rast – še posebej majhna (7,92 odstotka) in velika (7,97 odstotka) –, so srednje velika podjetja edina beležila padec (–0,95 odstotka). Tudi leta 2020 je pandemija povzročila največji upad zaposlenosti prav med srednje velikimi podjetji (–3,62 odstotka), kar odraža občutljivost te kategorije na zaposlovanje med krizo. V letu 2021 srednje velika podjetja niso povsem okrevala, saj je bila stopnja rasti negativna in je znašala –1,86 odstotka. Šele v letu 2023 so ta podjetja dosegla višjo rast zaposlenosti pri 3,06 odstotka, kar nakazuje na poznejše okrevanje po pandemiji v primerjavi z drugimi kategorijami in tudi večji vliv

nastanka ukrajinske krize. Očitno je kriza covida-19 najbolj prizadela prav srednje velika podjetja, če jo opazujemo z vidika zaposlenosti.

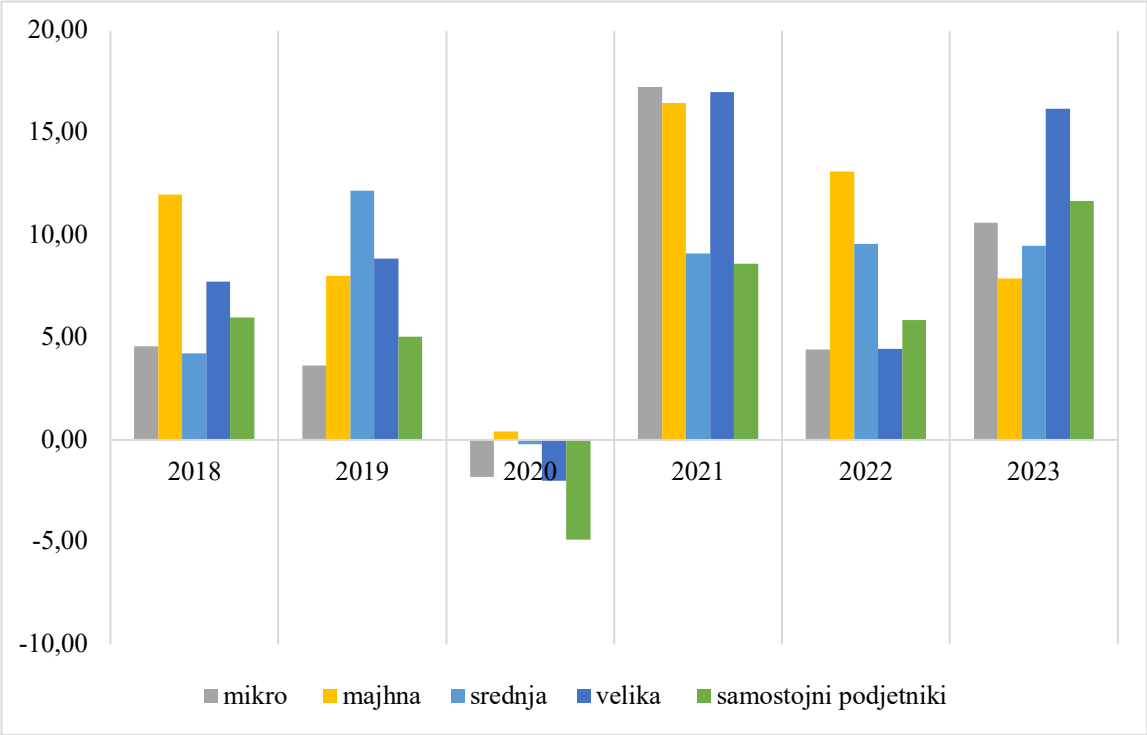
Velika podjetja so v obdobju 2017–2023 beležila skupno rast zaposlenosti za 21,02 odstotka, kar potrjuje njihov ključen pomen pri zaposlovanju v Sloveniji. Leta 2020 je pandemija povzročila negativen vpliv tudi na velika podjetja, pri katerih je bila stopnja rasti –1,74 odstotka. Leto 2021 je prineslo hitro okrevanje (4,41 odstotka) in najvišjo rast med vsemi kategorijami v tem letu. Velika podjetja so ohranila pozitivne stopnje rasti tudi v naslednjih letih, in sicer leta 2022 4,95 odstotka in 2023 2,73 odstotka, kar je največ med vsemi kategorijami ter odraža njihovo odpornost in pomembno vlogo pri stabilizaciji trga dela.

Analiza kaže, da je pandemija različno vplivala na zaposlovanje v posameznih kategorijah podjetij, kot tudi, da so se z vidika okrevanja po pandemiji razlikovala. Mikro podjetja so z vidika zaposlenosti beležila najnižjo rast in izrazite padce zaposlenosti v posameznih letih. Pri teh podjetjih lahko zaznamo največja nihanja pri zaposlovanju, nanje pa je tudi izrazito vplival pojav ukrajinske krize. Majhna podjetja so kljub upadu med pandemijo pokazala največjo skupno rast zaposlenosti, kot tudi zelo stabilno rast v obdobju po pandemiji, kar potrjuje njihovo pomembno vlogo pri ustvarjanju novih delovnih mest. Vpliva ukrajinske krize na zaposlovanje v teh podjetjih ni zaznati. Srednje velika podjetja so imela omejen prispevek k rasti zaposlenosti, z izrazitimi padci med pandemijo in počasnim okrevanjem. Podati kažejo, da je na zaposlovanje v teh podjetjih zelo in zelo zgodaj vplivala ukrajinska kriza, kar je onemogočilo okrevanje pri zaposlovanju po pandemiji v letu 2020. Velika podjetja so v obravnavanem obdobju beležila stabilno rast, z izjemo leta 2020, in najvišjo rast med kategorijami po pandemiji. Vpliva nastanka ukrajinske krize v letu 2022 pri teh podjetjih ni mogoče zaznati. Na podlagi analize lahko zaključimo, da je pandemija povzročila krizo zaposlovanja v vseh velikostnih razredih, a da so majhna in velika podjetja ustvarila zelo stabilno rast zaposlenih po pandemiji, medtem ko so se mikro in srednje velika podjetja še vedno soočala s težavami in posledično beležila manjšo rast števila zaposlenih. Oživljanje zaposlovanja po pandemiji je bilo v veliki meri odvisno od tega, kako je na posamezne velikostne razrede podjetij vplival pojav ukrajinske krize.

5.4 Vpliv pandemije na dodano vrednost gospodarskih družb v Sloveniji

V obdobju 2017–2023 je bila dodana vrednost slovenskih gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov pod vplivom različnih dejavnikov, predvsem covida-19. V letu 2017 so podjetja ustvarila 22,1 milijarde evrov dodane vrednosti, v letu 2023 pa 35,25 milijarde evrov, kar predstavlja 59,4-odstotno rast. V nadaljevanju bom predstavil, kako je pandemija covida-19 vplivala na dodano vrednost, kot je prikazano na sliki 11 in v tabeli 10.

Slika 11: Prikaz stopnje rasti dodane vrednosti po velikosti gospodarskih družb v odstotkih

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

Tabela 10: Stopnje rasti dodane vrednosti gospodarskih družb po velikosti v odstotkih

Leta	Mikro	Majhna	Srednja	Velika	Samostojni podjetniki
2018	4,57	12,01	4,22	7,75	6,00
2019	3,63	8,01	12,19	8,88	5,05
2020	–1,80	0,43	–0,22	–1,99	–4,88
2021	17,27	16,47	9,12	17,01	8,62
2022	4,43	13,11	9,58	4,46	5,87
2023	10,60	7,90	9,50	16,18	11,68

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

Mikro podjetja so v obdobju 2017–2023 beležila skupno rast dodane vrednosti za 44,4 odstotka. V letih pred pandemijo so podjetja beležila solidno rast dodane vrednosti (v letu 2018 4,57 odstotka in v letu 2019 3,63 odstotka). Med pandemijo leta 2020 je dodana vrednost upadla za 1,8 odstotka, v letu 2021 pa je sledilo okrevanje s 17,27-odstotno rastjo, ki je bila tudi najvišja med vsemi kategorijami. Leta 2022 se je rast nadaljevala po bolj umirjeni stopnji (4,43), kar lahko pripišemo začetku vojne v Ukrajini in rasti cene energentov. V letu 2023 je bila rast dodane vrednosti ponovno višja, in sicer 10,6 odstotka, kar nakazuje na ugodne gospodarske razmere.

Majhna podjetja so v analiziranem obdobju beležila 72,72-odstotno rast dodane vrednosti, kar je največ med vsemi kategorijami. Že pred pandemijo leta 2018 in 2019 so majhna podjetja beležila močno rast dodane vrednosti (v letu 2018 12,01 odstotka in v letu 2019

8,01 odstotka). Leta 2020 je pandemija vplivala tudi na majhna podjetja, vendar so edina kategorija, ki ni beležila upada dodane vrednosti, rast pa je bila skromna, in sicer 0,43-odstotna. Okrevanje v letu 2021 je bilo močno z rastjo dodane vrednosti za 16,47 odstotka, nekoliko bolj umirjeno pa se je nadaljevala v letih 2022 in 2023 (13,11 in 7,9 odstotka), iz česar lahko sklepamo, da vojna v Ukrajini in višje cene energentov niso imele velikega vpliva na dodano vrednost majhnih podjetij.

Srednje velika podjetja so v analiziranem obdobju beležila 52,75-odstotno rast dodane vrednosti. Pred pandemijo so beležila močno rast dodane vrednosti (v letu 2018 4,22 odstotka in v letu 2019 12,09 odstotka). V letu 2020, ko je nastopila pandemija, so vpliv začutila tudi srednje velika podjetja, saj so v tem letu beležila 0,22-odstotni upad dodane vrednosti. V letu okrevanja 2021 je bila stopnja rasti dodane vrednosti 9,12 odstotka, kar je med vsemi velikostnimi kategorijami, razen samostojnih podjetnikov, najmanj, rast pa je ostala stabilna tudi v letih 2021 in 2022 (9,58 in 9,5 odstotka), kar nakazuje, da vojna v Ukrajini in energetska kriza nista imeli vpliva na dodano vrednost srednje velikih podjetij.

Velika podjetja so imela v analiziranem obdobju 63,2-odstotno rast dodane vrednosti, kar jih uvršča na drugo mesto za majhnimi podjetji. V obdobju pred pandemijo, v letih 2018 in 2019, so velika podjetja beležila stabilno rast (7,75 in 8,88 odstotka). Leta 2020 so velika podjetja zaradi pandemije beležila upad dodane vrednosti za 1,99 odstotka, kar je med velikostnimi skupinami gospodarskih družb brez samostojnih podjetnikov največji upad. Kljub upadu zaradi pandemije je leta 2021 že sledilo okrevanje, saj je rast dodane vrednosti znašala 17,01 odstotka. Leta 2022 je bila rast nekoliko skromnejša (4,46 odstotka), kar lahko pripišemo vojni v Ukrajini in energetski krizi, vendar so kljub temu v letu 2023 beležila ponovno rast za 16,18 odstotka.

Samostojni podjetniki so v analiziranem obdobju beležili 36,04-odstotno rast dodane vrednosti, kar je najmanj med vsemi velikostnimi kategorijami. V obdobju pred pandemijo so beležili stabilno rast (v letu 2018 6 odstotkov in v letu 2019 5,05 odstotka). Pandemija je leta 2020 povzročila največji upad dodane vrednosti prav pri samostojnih podjetnikih (4,88 odstotka), okrevanje v letu 2021 pa je bilo tudi skromnejše kot pri ostalih kategorijah (8,62 odstotka). Leta 2022 se je rast dodane vrednosti nadaljevala pri 5,87 odstotka in v letu 2023 pri 11,68 odstotka, kar je tudi najvišja zabeležena rast dodane vrednosti pri samostojnih podjetnikih v analiziranem obdobju.

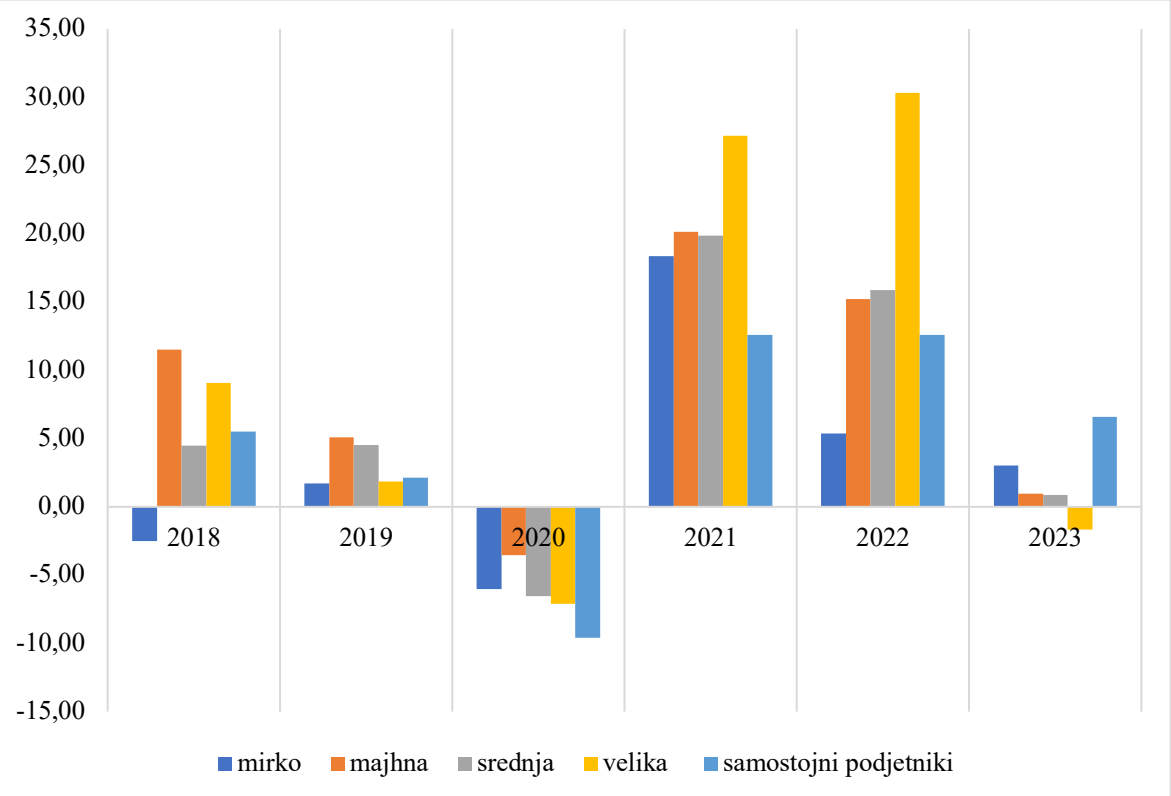
Analiza vpliva pandemije covida-19 kaže, da so največji upad dodane vrednosti občutili samostojni podjetniki, kot tudi najnižjo rast v celotnem obdobju med vsemi kategorijami. Nekoliko bolje so se odzvala velika in mikro podjetja, vendar so kljub temu med ostalimi kategorijami beležila večji upad. Srednje velika podjetja so v letu pandemije zabeležila minimalni upad dodane vrednosti, majhna podjetja pa celo skromno rast, kar kaže na boljši odziv in manjšo občutljivost na pretrese. V celoti gledano, so največjo rast dodane vrednosti beležila majhna podjetja, sledila so jim velika podjetja, nato srednje velika in mikro podjetja, najmanjšo rast pa so beležili samostojni podjetniki. Ker sta leto 2022 zaznamovala začetek

vojne v Ukrajini in energetska kriza, je bilo mogoče opaziti vpliv vojne na dodano vrednost pri mikro podjetjih in velikih podjetjih, saj je največje odstopanje glede na leti 2021 in 2023, pri ostalih velikostnih kategorijah pa tega vpliva ni opaziti.

5.5 Vpliv pandemije na prihodke z vidika velikostne strukture podjetij

Med letoma 2017 in 2023 so se prihodki gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v Sloveniji zaradi različnih gospodarskih dejavnikov, vključno s pandemijo covida-19, kasnejšim gospodarskim okrevanjem in ukrajinsko krizo, pomembno spreminjali. V letu 2017 so gospodarske družbe skupaj s samostojnimi podjetniki ustvarjale 98,7 milijarde evrov prihodkov, v letu 2023 pa 152,9 milijarde evrov, kar predstavlja porast prihodkov za 54,9 odstotka. V nadaljevanju bom predstavil vpliv pandemije covida-19 na prihodke podjetij po velikostnih strukturah, kot je prikazano na sliki 12 in v tabeli 11.

Slika 12: Prikaz rasti prihodkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov po velikosti v odstotkih

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

Tabela 11: Prikaz rasti prihodkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov po velikosti v odstotkih

Leta	Mikro	Majhna	Srednja	Velika	Samostojni podjetniki
2018	–2,50	11,49	4,49	9,07	5,52
2019	1,69	5,09	4,51	1,85	2,15
2020	–6,01	–3,55	–6,53	–7,13	–9,61
2021	18,37	20,14	19,85	27,15	12,59
2022	5,38	15,20	15,88	30,32	12,60
2023	3,02	0,98	0,85	–1,68	6,57

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

Mikro podjetja so v obdobju 2017–2023 beležila skupno rast prihodkov za 19,75 odstotka, kar je najmanj med vsemi kategorijami. Pandemija je mikro podjetja leta 2020 prizadela z upadom prihodkov za 6,01 odstotka, okrevanje pa se je pokazalo leta 2021, ko so mikro podjetja beležila rast prihodkov za 18,37 odstotka. V letu 2022 je energetska kriza, ki jo je povzročila vojna v Ukrajini, očitno že vplivala na mikro podjetja, saj so dosegla najmanjšo rast med vsemi kategorijami, lahko pa opazimo, da so v letu 2023 kljub temu ohranjala stabilno rast prihodkov, medtem ko so ostale kategorije v tem letu občutile znaten upad.

Majhna podjetja so v opazovanem obdobju zabeležila skupno rast prihodkov za 57,93 odstotka in se po rasti uvrščajo na drugo mesto. Med pandemijo so doživela upad prihodkov za 3,55 odstotka, kar je najmanj med vsemi kategorijami, poleg tega so se hitro prilagodila, saj je rast prihodkov leta 2021 dosegla 20,14 odstotka. Leta 2022 je rast ostala stabilna (15,20 odstotka), vendar se je leta 2023 zmanjšala na 0,98 odstotka, kar nakazuje na znaten vpliv ukrajinske krize na majhna podjetja.

Srednje velika podjetja so v opazovanem obdobju dosegla skupno rast prihodkov za 42,96 odstotka. Pandemija leta 2020 je povzročila znaten upad prihodkov (–6,53 odstotka), vendar je bilo opazno okrevanje v letih 2021 (19,85 odstotka) in 2022 (15,88 odstotka). Kljub temu so leta 2023 srednja podjetja beležila skoraj nično rast prihodkov (0,85 odstotka), kar podobno kot pri majhnih podjetjih kaže na znaten vpliv ukrajinske krize.

Velika podjetja so med letoma 2017 in 2023 beležila skupno rast prihodkov za 68,10 odstotka, kar je največ med vsemi kategorijami. Pandemija je povzročila upad prihodkov za 7,13 odstotka leta 2020, kar je sicer največ med vsemi kategorijami, vendar so velika podjetja pokazala najvišjo odpornost in najhitrejše okrevanje v obdobju po pandemiji leta 2021 (27,15 odstotka) in leta 2022 (30,32 odstotka). V letu 2023 so velika podjetja kljub izjemnim prihodkom po pandemiji edina občutila zmanjšanje prihodkov (–1,68 odstotka), kar nakazuje, da je ukrajinska kriza imela največji vpliv prav na velika podjetja z vidika prihodkov.

Samostojni podjetniki so v obdobju 2017–2023 beležili skupno rast prihodkov za 30,82 odstotka. Pandemija covida-19 jih je leta 2020 prizadela bolj kot ostale kategorije, saj so

prihodki upadli za –9,61 odstotka, kar je največji padec v primerjavi z gospodarskimi družbami. Kljub temu so že leta 2021 doživeli občutno okrevanje z rastjo prihodkov za 12,59 odstotka, ki se je nato nadaljevala tudi v letu 2022 (12,60 odstotka). Leta 2023 so samostojni podjetniki edina kategorija, ki je ohranila stabilno rast prihodkov (6,57 odstotka), medtem ko so gospodarske družbe v povprečju beležile stagnacijo ali celo padec prihodkov. To kaže na njihovo večjo prilagodljivost v času gospodarskih pretresov, kot tudi, da na samostojne podjetnike ukrajinska kriza ni imela večjega vpliva.

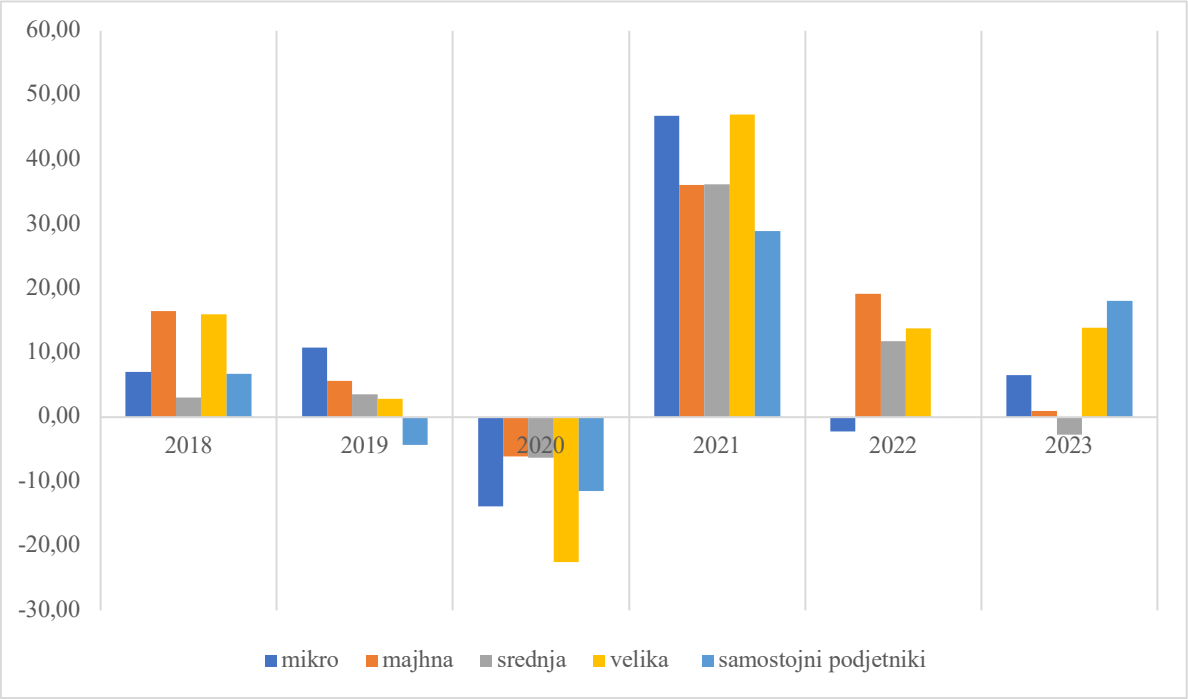
Analiza vpliva pandemije covida-19 na prihodke podjetij kaže, da so največji upad čutili samostojni podjetniki zaradi nezmožnosti opravljanja svojih storitev. Kljub temu so samostojni podjetniki v naslednjih letih beležili stabilno, a manjšo rast, kot ostala podjetja, vpliv ukrajinske krize pa je bil na njih najmanjši. Velika, srednje velika in mikro podjetja so beležila podoben upad prihodkov, najbolje pa so okrevala velika podjetja v letih 2021 in 2022. Velika podjetja so tudi edina, ki so beležila upad prihodkov v letu 2023, medtem ko so srednja in majhna podjetja stagnirala, mikro pa beležila skromno triodstotno rast. Rast prihodkov v letu 2022 bi lahko delno pripisali inflaciji, ki jo je povzročila ukrajinska kriza z višanjem cen energentov in motenj v dobavnih verigah. V letu 2023 je vidna nekoliko bolj realna slika posledic ukrajinske krize.

5.6 Vpliv pandemije na dobičke z vidika velikostne strukture podjetij

Med letoma 2017 in 2023 so se dobički gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v Sloveniji pomembno spreminjali pod vplivom gospodarskih razmer, kot so pandemija covida-19, gospodarsko okrevanje in kasnejša ukrajinska kriza. V celotnem obdobju je v povprečju 46.100 vseh družb ustvarjalo dobičke, kar predstavlja 67 odstotkov vseh družb. V letu 2017 so podjetja ustvarjala 4,9 milijarde evrov dobičkov, leta 2023 pa 8,3 milijarde evrov, kar predstavlja 68,14-odstotno rast. V nadaljevanju bom predstavil vpliv pandemije covida-19 na rast dobičkov podjetij po velikostnih strukturah, kot je predstavljeno na sliki 13 in v tabeli 12.

Mikro podjetja so med letoma 2017 in 2023 beležila skupno rast dobička za 56,10 odstotka. Leta 2020 je pandemija povzročila upad dobičkov za 13,87 odstotka. Leto 2021 je prineslo močno okrevanje z rastjo dobička za 46,82 odstotka, kar je odražalo hiter odziv mikro podjetij na ugodnejše gospodarske razmere. Leta 2022 so mikro podjetja edina beležila upad dobičkov (–2,19 odstotka), kar kaže, da je ukrajinska kriza najbolj vplivala ravno na mikro podjetja, vendar so se v letu 2023 ponovno vrnila k rasti (6,50 odstotka), kar kaže na stabilizacijo in prilagoditev na nove razmere.

Slika 13: Prikaz rasti dobičkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v odstotkih

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

Tabela 12: Rasti dobičkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v odstotkih

Leta	Mikro	Majhna	Srednja	Velika	Samostojni podjetniki
2018	6,99	16,43	3,09	15,97	6,78
2019	10,76	5,59	3,52	2,86	–4,31
2020	–13,87	–6,15	–6,30	–22,51	–11,47
2021	46,82	36,03	36,20	46,99	28,90
2022	–2,19	19,15	11,84	13,76	–0,18
2023	6,50	1,00	–2,72	13,94	18,08

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

Majhna podjetja so v opazovanem obdobju beležila najvišjo skupno rast dobičkov med vsemi kategorijami, ki je znašala 88,86 odstotka. Pandemija je povzročila upad dobičkov za 6,15 odstotka v letu 2020, vendar so leta 2021 hitro okrevala in dosegla 36,03-odstotno rast dobičkov. Majhna podjetja so izkazala večjo odpornost na krize, kar je razvidno iz pozitivnih rezultatov leta 2022, ko so kljub energetski in ukrajinski krizi beležila rast dobičkov za 19,15 odstotka, kar je največ med vsemi kategorijami v tem letu. Leta 2023 so dobički praktično stagnirali (1,00 odstotek), kar je pokazatelj, da je ukrajinska kriza na dobičke majhnih podjetij vplivala v tem letu.

Srednje velika podjetja so v obdobju 2017–2023 dosegla skupno rast dobičkov za 48,15 odstotka, kar je najmanj med kategorijami gospodarskih družb, še manjšo rast pa so imeli samostojni podjetniki. Pandemija je povzročila upad dobičkov za 6,3 odstotka, vendar je leta

2021 (36,2 odstotka) in leta 2022 (11,84 odstotka) sledilo okrevanje. Leta 2023 so srednje velika podjetja edina beležila upad dobičkov (2,72 odstotka), kar kaže na občutljivost na povišane energetske stroške, ki jih je povzročila ukrajinska kriza, vendar prav tako z zamikom v primerjavi z mikro podjetji.

Velika podjetja so v opazovanem obdobju zabeležila rast dobičkov za 76,12 odstotka, kar jih uvršča na drugo mesto za majhnimi podjetji. Pandemija je velikim podjetjem povzročila najvišji upad dobičkov med velikostnimi strukturami (–22,15 odstotka), vendar je bilo okrevanje leta 2021 prav tako največje (46,99 odstotka). V letih 2022 in 2023 je sledila stabilna rast (13,76 in 13,94 odstotka), kar kaže, da ukrajinska kriza ni imela vpliva na velika podjetja kot na ostale velikostne kategorije.

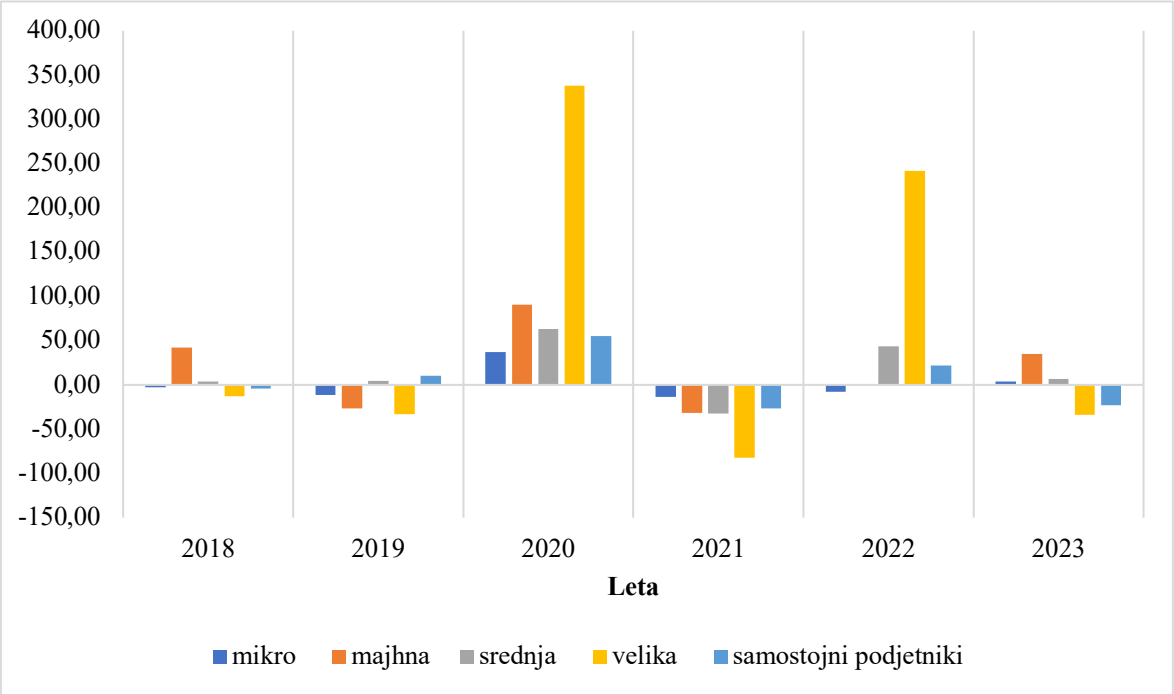
Samostojni podjetniki so v opazovanem obdobju beležili rast dobičkov za 37,43 odstotka, kar je najmanj med vsemi kategorijami. Samostojni podjetniki so že v letu 2019 edini beležili upad dobičkov za 4,31 odstotka, pandemija pa je situacijo samo še poslabšala, saj so beležili upad za 11,47 odstotka. Leta 2021 je sledilo okrevanje (22,90 odstotka), vendar so leta 2022 ponovno beležila majhen upad dobičkov, in sicer za –0,18 odstotka, ki ga lahko pripišemo ukrajinski krizi. Leta 2023 so samostojni podjetniki beležili najvišjo rast dobičkov med vsemi kategorijami (18,08 odstotka), kar kaže na to, da so se samostojni podjetniki hitro prilagodili razmeram na trgu, ki jih je povzročila ukrajinska kriza.

Analiza kaže, da so v obravnavanem obdobju majhna podjetja dosegla najvišjo rast dobičkov in izkazala najvišjo odpornost na krizo, ki jo je povzročila pandemija. Pandemija covida-19 je najbolj prizadela velika in mikro podjetja, a so velika podjetja zaradi svoje kapitalske moči hitreje okrevala. Ukrajinska kriza je imela največji vpliv na mikro in srednje velika podjetja, medtem ko so velika podjetja ohranjala stabilno rast. Samostojni podjetniki so se kljub težavam v letih 2019 in 2020 ter stagnaciji leta 2022 prilagodili novim razmeram in beležili največjo rast dobičkov v letu 2023. Kljub vsem gospodarskim pretresom so vse kategorije v obravnavanem obdobju beležile pozitivno rast dobičkov, kar kaže, da se znajo uspešno prilagajati nepredvidljivim situacijam.

5.7 Vpliv pandemije na izgube z vidika velikostne strukture podjetij

Pandemija covida-19 je med letoma 2017 in 2023 pomembno vplivala na poslovne rezultate podjetij v Sloveniji, pri čemer so bile izgube podjetij eden ključnih kazalnikov gospodarskih posledic krize. Medtem ko so nekatera podjetja v obdobju po pandemiji beležila okrevanje in izboljšanje poslovanja, so druga doživela daljše obdobje finančnih težav, kar se je odražalo v rasti izgub. V povprečju je v obravnavanem obdobju izgube ustvarjalo 20.360 družb oziroma 33 odstotkov vseh. V letu 2017 so podjetja ustvarjala eno milijardo izgub, v letu pa 1,17 milijarde izgub, kar je porast za 16,62 odstotka. V nadaljevanju bom predstavil vpliv pandemije covida-19 na rast izgub po velikostnih kategorijah, kot je prikazano na sliki 14 in v tabeli 13.

Slika 14: Prikaz stopnje rasti izgub gospodarskih družb po velikosti v odstotkih

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

Tabela 13: Stopnje rasti izgub gospodarskih družb po velikosti v odstotkih

Leta	Mikro	Majhna	Srednja	Velika	Samostojni podjetniki
2018	–2,82	42,34	3,70	–13,00	–4,32
2019	–11,55	–26,27	4,68	–32,97	10,51
2020	37,21	90,53	63,33	338,03	54,91
2021	–13,64	–31,60	–32,04	–82,52	–26,43
2022	–8,00	0,74	43,45	241,60	22,12
2023	3,71	34,85	6,67	–33,85	–22,84

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023).

Mikro podjetja so v obravnavanem obdobju edina beležila skupni upad izgub za 2,82 odstotka. Pred pandemijo so mikro podjetja zmanjševala izgube (2018 2,82 odstotka in 2019 11,55 odstotka), medtem ko je pandemija leta 2020 povzročila nenadno rast izgub za 37,21 odstotka. V primerjavi z ostalimi velikostnimi kategorijami podjetij so med pandemijo mikro podjetja beležila najnižji porast izgub. V letu 2021 je sledilo okrevanje (–13,64 odstotka), leta 2022 pa je bilo le-to omejeno zaradi ukrajinske krize (–8 odstotkov). V letu 2023 je možno opaziti ponoven porast izgub (3,71 odstotka), ki ga lahko pripišemo povišanim stroškom poslovanja zaradi energetske krize, ki jo je povzročila vojna v Ukrajini.

Majhna podjetja, ki so ustvarjala izgubo, so le-te v obravnavanem obdobju povečala za 85,8 odstotka, kar je tudi največ med vsemi velikostnimi strukturami. V letu 2018 pred pandemijo je možno opaziti znatno povečanje izgub (42,34 odstotka) in rahlo okrevanje v letu 2019 (26,27 odstotka). Pandemično leto 2020 je povzročilo znaten skok stopnje izgub, in sicer za

90,53 odstotka. Leta 2021 so majhna podjetja zmanjšala izgube (31,60 odstotka), vendar je v letih 2022 (0,74 odstotka) in 2023 (34,85 odstotka) sledil nov porast. Izgube v letih 2022 in 2023 lahko pripišemo energetski krizi, ki jo je povzročila vojna v Ukrajini.

Srednje velika podjetja so v celotnem obravnavanem obdobju povečala izgube za 84,47 odstotka, kar je malo manj kot pri majhnih podjetjih. Srednje velika podjetja so bila pred pandemijo razmeroma stabilna, vendar je leto 2020 prineslo znatno povečanje izgub med srednjimi podjetji (63,33 odstotka). V letu 2021 je sledilo okrevanje (–32,04 odstotka), ki pa ni dolgo trajalo, saj se je že v letu 2022 izguba ponovno povečala za 43,45 odstotka in v letu 2023 za 6,67 odstotka. Na ponovni porast v letih 2022 in 2023 je podobno kot na mikro in majhna podjetja vplivala ukrajinska vojna, saj je prišlo do porasta stroškov.

Velika podjetja so v obravnavanem obdobju beležila za 0,86 odstotka večje izgube. Pred pandemijo so podjetja z izgubo le-te zmanjševala, in sicer v letu 2018 za 13 odstotkov in leta 2019 za 32,97 odstotka. Leta 2020 je sledila eksplozivna rast izgub, in sicer za 338,03 odstotka, kar je največ med vsemi kategorijami. Leta 2021 je sledilo okrevanje, ki je prineslo za 82,52 odstotka manjše izgube, vendar so v letu 2022 ponovno narasle za 241,6 odstotka. Ponovno rast izgub lahko pripišemo ukrajinski vojni, so pa velika podjetja za razliko od MPS v letu 2023 beležila ponovno zmanjšanje izgub, in sicer za 33,85 odstotka, kar lahko pripišemo stabilizaciji in dobri prilagoditvi na takratne okoliščine.

Samostojni podjetniki so v obravnavanem obdobju povečali izgubo za 13,55 odstotka. Leta 2018 so samostojni podjetniki beležili zmanjšanje izgub za 4,32 odstotka, vendar so nato že v letu 2019 beležili rast le-teh za 10,51 odstotka. Leto 2020 je to rast še pospešilo, saj so se izgube povečale za 54,91 odstotka, s kasnejšim okrevanjem v letu 2021 (–26,43 odstotka). Leta 2022 so se izgube ponovno povečale, in sicer za 22,84 odstotka, kar lahko pripišemo ukrajinski krizi, vendar so samostojni podjetniki že v letu 2023 te izgube zmanjšali za 22,84 odstotka, kar kaže na prilagoditev poslovanja takratnim pogojem.

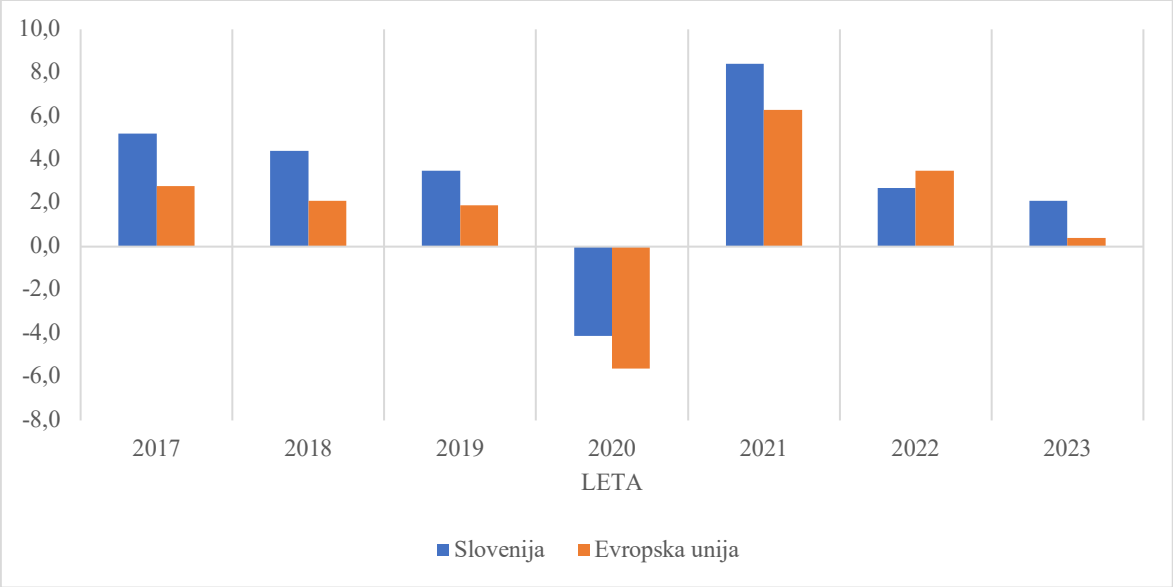
Analiza kaže, da sta pandemija covida-19 in kasnejša ukrajinska kriza pomembno vplivali na izgube podjetij. Največje izgube so med pandemijo beležila velika podjetja, kar kaže na povečano občutljivost na izredne razmere. Na velika podjetja je močno vplivala tudi ukrajinska kriza, saj so v letu 2022 beležila prav tako največje izgube. Majhna in srednje velika podjetja ter samostojni podjetniki so se odrezali nekoliko bolje, kar kaže na nekoliko boljšo prilagoditev teh podjetij glede na velika. Ukrajinska kriza je takoj za velikimi podjetji najbolj prizadela srednje velika podjetja, nato pa samostojne podjetnike, medtem ko so majhna podjetja v tistem letu stagnirala in povečala svoje izgube v letu 2023, kar kaže na zamik posledic vojne glede na ostale kategorije. Mikro podjetja so se najbolje obnesla izmed vseh kategorij, tako med pandemijo kot tudi med ukrajinsko krizo. Ko so ostala podjetja beležila porast izgub v letu 2022, so mikro podjetja te edina zmanjševala.

6 PRIMERJAVA VPLIVA PANDEMIJE NA VELIKOSTNO STRUKTURO V SLOVENIJI IN EVROPSKI UNIJI

6.1 Primerjava slovenskega in evropskega bruto domačega proizvoda v obdobju 2017–2023

V obdobju 2017–2023 sta tako Slovenija kot Evropska unija doživeli različna obdobja gospodarske rasti in kriz, ki so jih zaznamovali globalni dogodki, kot so pandemija covida-19, energetska kriza in posledično inflacija. Gibanje bruto domačega proizvoda v obeh regijah odraža vpliv teh dogodkov in odziv posameznih gospodarstev, ki so predstavljeni na sliki 15 in v tabeli 14.

Slika 15: Prikaz primerjave bruto domačega proizvoda v Sloveniji in Evropski uniji v odstotkih

Vir: prirejeno po SURS (2017-2023 a) in EUROSTAT (2025).

Tabela 14: Stopnje rasti bruto domačega proizvoda v Sloveniji in Evropski uniji

Leta	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Slovenija	5,2	4,4	3,5	–4,1	8,4	2,7	2,1
Evropska unija	2,8	2,1	1,9	–5,6	6,3	3,5	0,4

Vir: prirejeno po SURS (2017-2023 a) in EUROSTAT (2025).

Pred pandemijo covida-19 je Slovenija beležila stabilno gospodarsko rast. Leta 2017 je rast bruto domačega proizvoda znašala 5,2 odstotka, kar je bilo nad povprečjem Evropske unije, ki je znašalo 2,8 odstotka. Podobno je bilo tudi v letih 2018 in 2019, ko je Slovenija beležila 4,4- in 3,5-odstotno rast, medtem ko je povprečna rast Evropske unije znašala 2,1 in 1,9

odstotka. Glavni razlog za hitrejšo rast v Sloveniji so bile ugodne izvozne razmere, stabilna domača potrošnja in visoke investicije (UMAR, 2018, 2019, 2020).

Leto 2020 je zaradi pandemije covida-19 prineslo gospodarsko krizo tako v Sloveniji kot v Evropski uniji. Slovenija je beležila 4,1-odstotni upad, medtem ko je bil upad Evropske unije nekoliko večji, in sicer 5,1 odstotka. Gospodarski upad je bil posledica omejitvenih ukrepov, zapiranja gospodarstva in prekinitve dobavnih verig.

Leta 2021 je sledilo hitro gospodarsko okrevanje Slovenije (8,4 odstotka), ki je bilo tudi eno najvišjih v Evropski uniji. Evropska unija je v letu 2021 beležila nekoliko nižjo rast bruto domačega proizvoda kot Slovenija, in sicer 6,4 odstotka. Glavni razlogi za močno okrevanje so bili sproščanje omejitvenih ukrepov, povečana potrošnja gospodinjstev in obrekovanje izvoza.

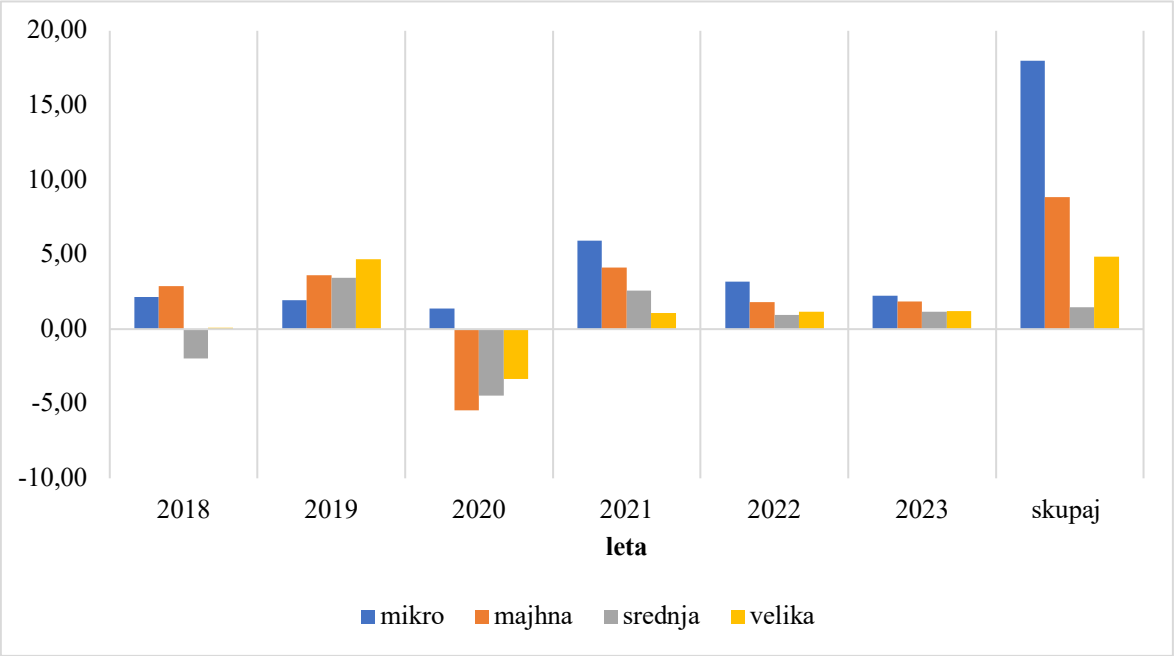
V letih 2022 in 2023 je rast bruto domačega proizvoda v Sloveniji padla na 2,7 in 2,1 odstotka. Leto 2022 je bilo nekoliko pod povprečjem Evropske unije (2,8 odstotka), kar lahko pripišemo energetski krizi in inflaciji, ki sta zmanjšali kupno moč gospodinjstev, leta 2023 pa je bil bruto domači proizvod v Sloveniji ponovno višji, medtem ko je Evropska unija beležila upad, skromno 0,4-odstotno rast.

6.2 Vpliv pandemije na število podjetij z vidika velikostne strukture v Evropski uniji

Pandemija covida-19 je močno vplivala na poslovno okolje v Evropski uniji, pri čemer so bile posledice različne glede na velikostno strukturo podjetij. Medtem ko so nekatera podjetja zaradi gospodarskih omejitev in prekinitve dobavnih verig zaprla poslovanje, so se druga prilagodila novim razmeram in celo rasla. V letu 2017 je bilo v Evropski uniji registriranih 22 milijonov družb, v letu 2023 pa 25,8 milijona, kar predstavlja rast števila družb za 17 odstotkov. V nadaljevanju bom analiziral, kako je pandemija covida-19 vplivala na število družb v različnih kategorijah, kot je to prikazano na sliki 16 in v tabeli 15.

Mikro podjetja so v obdobju 2017–2023 dosegla skupno rast števila podjetij za 17,99 odstotka, kar je največ med vsemi kategorijami. Leta 2020, ko so se številna podjetja soočala z gospodarskimi omejitvami, so mikro podjetja še vedno beležila pozitivno rast (1,39 odstotka). Razlog za to je lahko povečana stopnja samozaposlovanja. Po pandemiji je bil največji porast mikro podjetij leta 2021 (5,92 odstotka), kar nakazuje na močan podjetniški val po odpravi omejitev, stabilna rast pa se je nadaljevala tudi v letih 2022 (3,18 odstotka) in 2023 (2,24 odstotka).

Slika 16: Prikaz stopnje rasti gospodarskih družb po velikosti v Evropski uniji

Vir: lastno delo na podlagi European Commission (2025).

Tabela 15: Stopnje rasti števila gospodarskih družb po velikosti v odstotkih

Leta	Mikro	Majhna	Srednja	Velika
2018	2,17	2,89	–1,97	0,12
2019	1,94	3,61	3,44	4,70
2020	1,39	–5,43	–4,44	–3,33
2021	5,92	4,12	2,57	1,08
2022	3,18	1,81	0,95	1,15
2023	2,24	1,86	1,15	1,21

Vir: lastno delo na podlagi European Commission (2025).

Majhna podjetja so v obravnavanem obdobju beležila 8,86-odstotno rast števila podjetij. Majhna podjetja so se med pandemijo soočala z velikimi izzivi, saj so v letu 2020 zabeležila največji padec števila podjetij (–5,43 odstotka) med vsemi kategorijami. Kljub temu so majhna podjetja v letu 2021 dosegla pozitivno rast (4,12 odstotka), predvsem zaradi evropskih finančnih spodbud in okrevanja gospodarstva. V letu 2022 je rast znašala 1,81 odstotka in v letu 2023 1,86 odstotka.

Srednje velika podjetja so v obravnavanem obdobju beležila 1,49-odstotno rast števila podjetij, kar je najmanj med vsemi kategorijami. Srednje velika podjetja so tudi edina kategorija, ki je že pred pandemijo beležila manjšanje števila podjetij leta 2018 (1,97 odstotka), leta 2020 pa je pandemija povzročila 4,44-odstotno zmanjšanje. V letu 2021 je število srednje velikih podjetij ponovno naraslo za 2,57 odstotka, rast pa se je nadaljevala tudi v letih 2022 in 2023 po nekoliko bolj umirjeni stopnji.

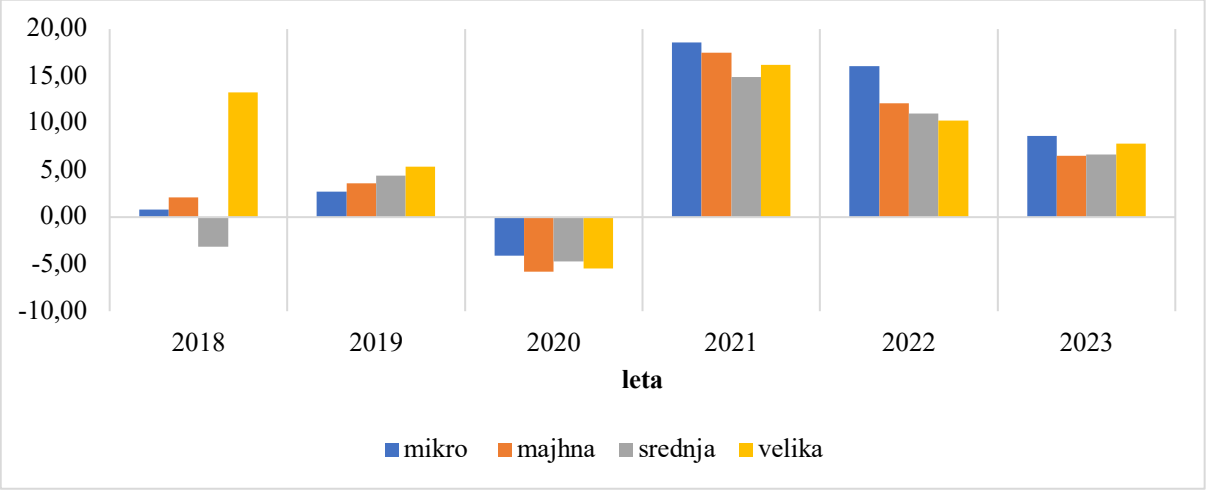
Velika podjetja so v obravnavanem obdobju beležila 4,85-odstotno rast števila podjetij. Leta 2019 so velika podjetja zabeležila najvišjo rast (4,70 odstotka), pandemija pa je leta 2020 povzročila padec števila velikih podjetij za 3,33 odstotka. V letih po pandemiji se je rast števila velikih podjetij nadaljevala po umirjeni stopnji, ki je znašala malo več kot en odstotek.

Analiza vpliva pandemije covida-19 na število podjetij v Evropski uniji glede na velikostno strukturo kaže, da so bila majhna in srednje velika podjetja najbolj prizadeta zaradi gospodarske krize in zaprtja poslovanja ter velika podjetja nekoliko manj. Po drugi strani so se mikro podjetja prilagodila z večjo stopnjo samozaposlovanja, kar je privedlo do rasti števila mikro podjetij v pandemičnem letu. Da bi države preprečile množične stečaje in zapiranja podjetij, so omogočile podjetjem znatne finančne pomoči in vrsto drugih ukrepov, to je tudi eden izmed razlogov rasti števila podjetij v letu 2021 (European Commission, 2021). Leti 2022 in 2023 bi lahko bili prelomni leti, saj se je večina pomoči vlad iztekla, kar bi lahko nekatera podjetja, ki so preživela zaradi vladnih ukrepov, potisnilo v težave, zadolževanje je postalo dražje, kot tudi stroški dela, vendar se to ni zgodilo, saj lahko opazimo, da je število novih podjetij v vseh kategorijah naraščalo, kar pomeni, da so se podjetja dobro prilagodila razmeram na trgu (Di Bella in drugi, 2023).

6.3 Vpliv pandemije na dodano vrednost gospodarskih družb v Evropski uniji

Dodana vrednost podjetij v Evropski uniji se je pomembno spreminjala v obdobju 2017–2023. V letu 2017 so ustvarila 6,1 milijona evrov dodane vrednosti, v letu 2023 pa 9,1, kar predstavlja 47-odstotno povišanje. V nadaljevanju bom analiziral vpliv pandemije covida-19 na dodano vrednost podjetij v Evropski uniji po velikostnih strukturah, kot je prikazano na sliki 17 in v tabeli 16.

Slika 17: Prikaz stopnje rasti dodane vrednosti gospodarskih družb po velikosti v Evropski uniji

Vir: lastno delo na podlagi European Commission (2025).

Tabela 16: Stopnje rasti dodane vrednosti gospodarskih družb po velikosti v odstotkih

Leta	Mikro	Majhna	Srednja	Velika
2018	0,77	2,09	–3,12	13,26
2019	2,70	3,58	4,44	5,38
2020	–4,13	–5,80	–4,69	–5,46
2021	18,58	17,46	14,87	16,20
2022	16,09	12,10	11,02	10,30
2023	8,65	6,50	6,68	7,85

Vir: lastno delo na podlagi European Commission (2025).

Mikro podjetja so v obravnavanem obdobju povečala dodano vrednost za 48,4 odstotka. V letu 2020, ko je svet prizadela pandemija covida-19, so mikro podjetja zmanjšala svojo dodano vrednost za 4,13 odstotka. V letu 2021 je zaznati močan porast dodane vrednosti, in sicer 18,58 odstotka, v letu 2022 pa 16,89 odstotka, kar je znak okrevanja, delno pa ga lahko pripišemo inflaciji. V letu 2023 se je rast nekoliko umirila pri 8,65 odstotka, posledic ukrajinske krize pa pri mikro podjetjih ni zaznati.

Majhna podjetja so v obravnavanem obdobju zabeležila 39,67-odstotno rast dodane vrednosti. V letu 2020, ko je nastopila pandemija, se je neto dodana vrednost zmanjšala za 5,8 odstotka, kar je največ med vsemi velikostnimi kategorijami. Leta 2021 je sledilo močno okrevanje (17,46 odstotka), ki se je nadaljevalo v letu 2022 (12,10 odstotka), delno pa višino okrevanja lahko pripišemo inflaciji, ki jo je v veliki meri povzročila ukrajinska kriza. V letu 2023 se je rast dodane vrednosti nekoliko umirila pri 6,5 odstotka.

Srednje velika podjetja so v obravnavanem obdobju zabeležila 31,22-odstotno rast dodane vrednosti, kar je najmanj izmed vseh kategorij. Srednje velika podjetja so že v letu 2018 doživela upad dodane vrednosti za 3,12 odstotka, vendar so leta 2019 zabeležila 4,44-odstotno rast. Leta 2020 je tako kot ostale kategorije tudi srednje velika podjetja prizadela pandemija, ki je povzročila 4,7-odsotni upad dodane vrednosti. V letih 2021 in 2022 so podjetja okrevala ter zabeležila 14,87- in 11,02-odstotno rast. V letu 2023 se je rast nekoliko umirila pri 6,68 odstotka.

Velika podjetja so beležila 55,98-odstotno rast, kar je največ med vsemi kategorijami. Podjetja so že pred pandemijo beležila močno in stabilno rast, leta 2020 pa je pandemija kot pri ostalih kategorijah povzročila upad za 5,46 odstotka. Po pandemiji je sledilo močno okrevanje v letih 2021 in 2022 (16,2 in 10,3 odstotka), leta 2023 pa po nekoliko bolj umirjeni stopnji (7,85 odstotka).

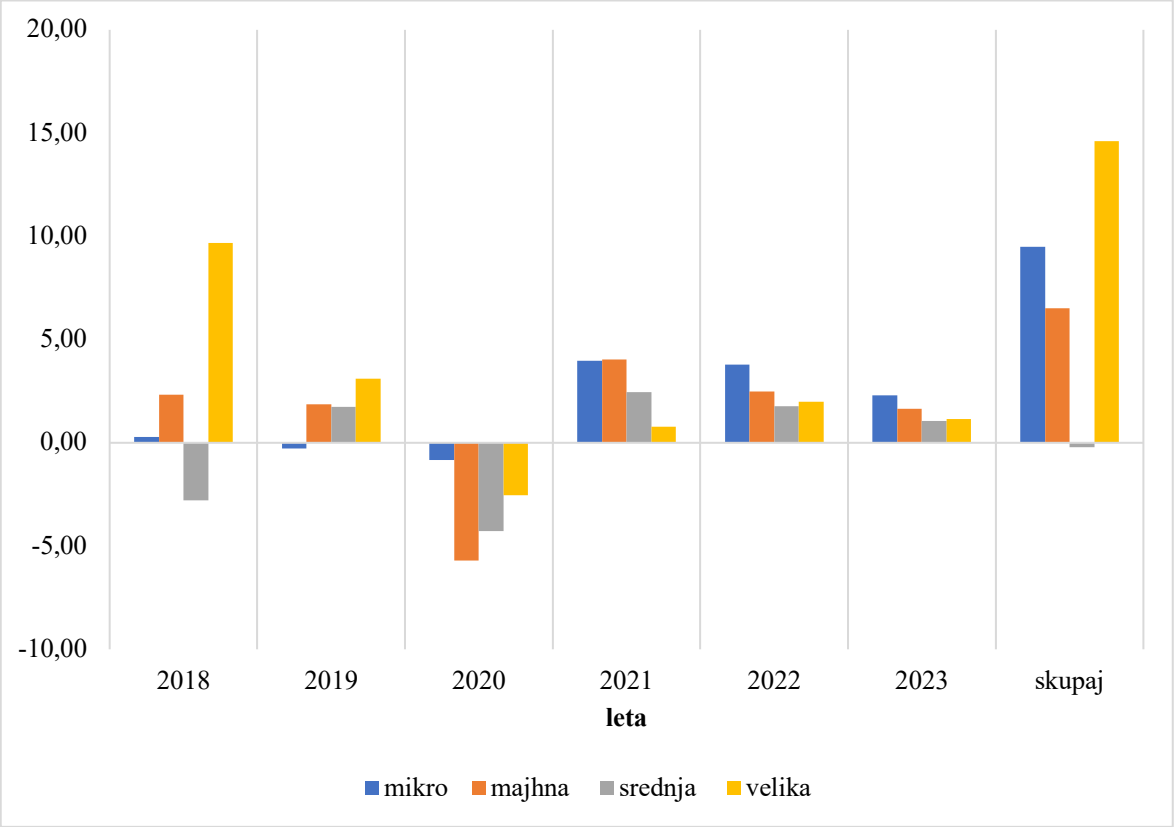
Analiza kaže, da je pandemija covida-19 v letu 2020 pomembno vplivala na dodano vrednost podjetij v Evropski uniji. Pandemija je najbolj vplivala na majhna in velika podjetja, ki so beležila največji upad dodane vrednosti, ter nato nekoliko manj na mikro in srednje velika podjetja. Glavni vzrok za upad bi lahko pripisali negotovosti na trgu, gospodarskemu krčenju, motnjam v dobavnih verigah in spremembam potrošniških navad. V obdobju po

pandemiji je sledilo okrevanje, kjer so se mikro podjetja odrezala najbolje, za srednje velika pa bi lahko rekli, da najslabše. K okrevanju v letih 2021 in 2022 so pripomogli stabilizacija razmer, prilagoditev podjetij in pospešen proces digitalizacije, saj so se podjetja hitro prilagajala novim razmeram z vlaganjem v e-poslovanje, avtomatizacijo in digitalne platforme (Eurpean Investment Bank, 2022). V letu 2023 se je stopnja rasti dodane vrednosti zmanjšala, na to pa so vplivali še vedno prisotni inflacijski pritiski, zvišanje stroškov dela in surovin, visoke obrestne mere in pomanjkanje kvalificirane delovne sile (Di Bella in drugi, 2023).

6.4 Vpliv pandemije na zaposlenost z vidika velikostne strukture podjetij v Evropski uniji

V obdobju 2017–2023 je trg dela v Evropski uniji doživel pomembne spremembe, ki so bile posledica različnih gospodarskih dejavnikov, vključno s pandemijo covida-19, kasnejšim gospodarskim okrevanjem in ukrajinsko krizo. Podjetja v Evropski uniji so leta 2017 zaposlovala 124,9 milijona ljudi, medtem ko so leta 2023 zaposlovala 136 milijonov, kar predstavlja rast za 8,39 odstotka. Rast in upad števila zaposlenih v podjetjih sta se razlikovala glede na velikost podjetja, kar je razvidno s slike 18 in tabele 17.

Slika 18: Prikaz stopnje rasti števila zaposlenih v gospodarskih družbah po velikosti v odstotkih

Vir: lastno delo na podlagi European Commission (2025).

Tabela 17: Stopnje rasti števila zaposlenih v gospodarskih družbah po velikosti v odstotkih

Leta	Mikro	Majhna	Srednja	Velika
2018	0,27	2,32	-2,79	9,68
2019	-0,27	1,87	1,74	3,10
2020	-0,82	-5,70	-4,28	-2,53
2021	3,98	4,04	2,46	0,79
2022	3,77	2,48	1,78	1,99
2023	2,30	1,63	1,07	1,16

Vir: lastno delo na podlagi European Commission (2025).

Mikro podjetja so v obdobju 2017–2023 beležila skupno rast zaposlenosti za 9,48 odstotka, kar kaže na stabilno širitev tega segmenta trga dela. Kljub temu so v letu 2020 doživela upad zaposlenosti za –0,82 odstotka, ki je bil sicer najmanjši med vsemi velikostnimi strukturami. Po pandemiji so mikro podjetja edina beležila stabilno rast števila zaposlenih v letu 2021 pri 3,98 odstotka, leta 2023 pri 3,77 odstotka in leta 2023 pri 2,3 odstotka.

Majhna podjetja so v obdobju 2017–2023 beležila skupno rast zaposlenosti za 6,51 odstotka. Največji padec je bil zabeležen v letu 2020 (–5,70 odstotka), kar kaže na občutljivost tega segmenta na gospodarske krize. Po pandemiji se je rast zaposlenosti v majhnih podjetjih stabilizirala in je v letu 2021 znašala 4,04 odstotka, v naslednjih letih pa se je trend rasti upočasnil.

Srednje velika podjetja so edina velikostna kategorija, ki v obravnavanem obdobju ni zabeležila rasti zaposlenosti, saj je bil skupni padec zaposlenosti –0,22 odstotka. To kaže na dolgoročne posledice pandemije, saj se ta segment podjetij sooča s težavami pri ponovnem zaposlovanju in rastjo. Velik upad zaposlenosti je bil zabeležen leta 2020 (–4,28 odstotka), okrevanje pa je bilo počasno in neenakomerno.

Velika podjetja so med letoma 2017 in 2023 beležila skupno rast zaposlenosti za 14,62 odstotka, kar potrjuje njihov ključen pomen pri stabilnosti trga dela v Evropski uniji. Leta 2020 je pandemija povzročila negativen vpliv na zaposlovanje (–2,53 odstotka), vendar so velika podjetja v naslednjih letih uspešno okrevala.

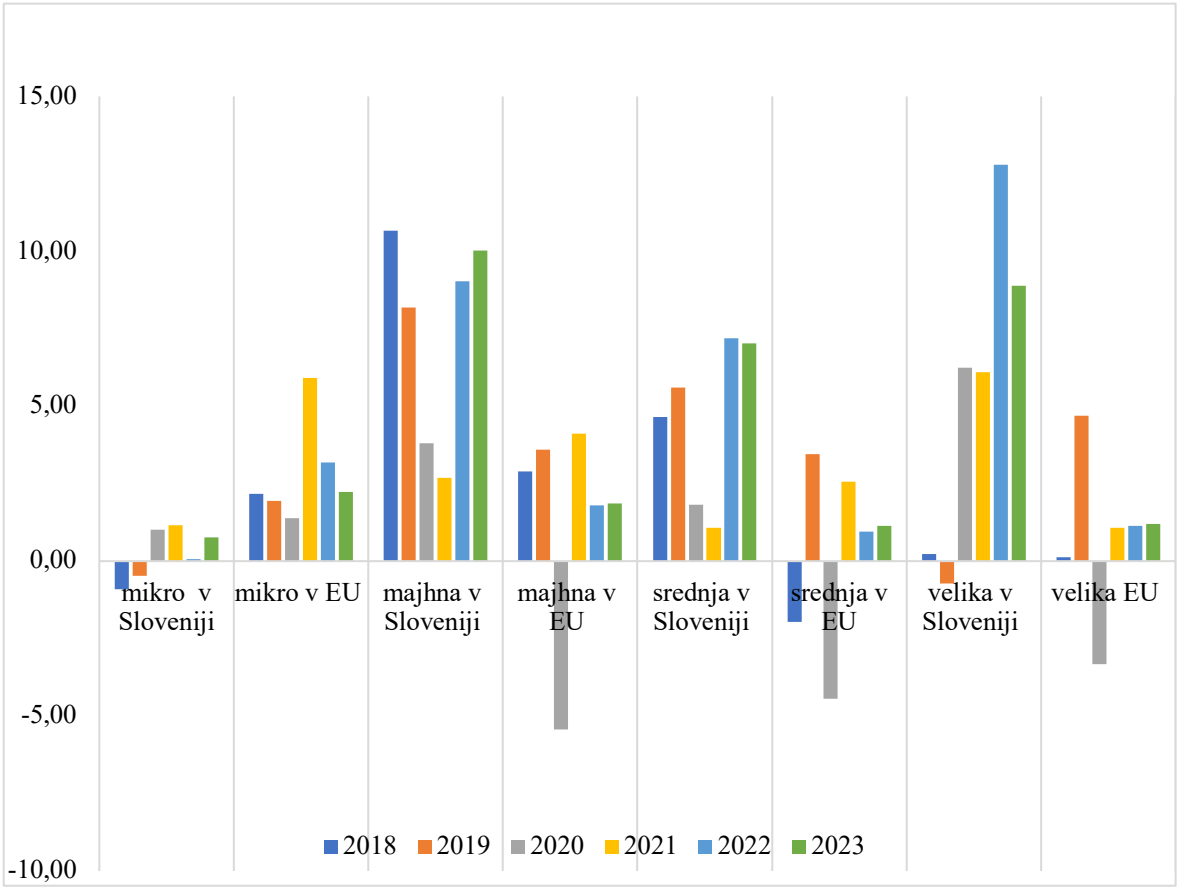
Analiza kaže, da je pandemija različno vplivala na zaposlovanje v posameznih kategorijah podjetij in da so bile razlike pri okrevanju izrazite. V letu 2020 se je število zaposlenih zmanjšalo vseh kategorijah, vendar najmanj v mikro podjetjih, kjer občutne razlike ni bilo, dobro so se pa odrezala tudi velika podjetja. Majhna in srednje velika podjetja so se najslabše odrezala, saj je bil padec pri teh dveh kategorijah najbolj izrazit. Posledica zmanjšanja števil zaposlenih v tem letu je bilo zapiranje dejavnosti in omejitve zaradi pandemije covida-19. Leta 2021 je sledilo okrevanje, saj so se omejitve zmanjšale in dejavnosti ponovno odpirale. Največjo rast zaposlenih so beležila majhna podjetja, sledila so jim mikro podjetja in nato srednje velika podjetja. Velika podjetja v tem letu niso beležila občutnih sprememb. V letih 2022 in 2023 se je rast števila zaposlenih nadaljevala, največjo rast so beležila mikro

podjetja, sledila so majhna ter nato srednje velika in velika. V letu 2022 je število zaposlenih v majhnih in srednje velikih podjetjih končno doseglo predpandemične ravni. Iz obdobja po pandemiji ni zaznati, da bi ukrajinska kriza imela vpliv na zaposlovanje v podjetjih.

6.5 Primerjava števila gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji po velikostni strukturi

Rast števila podjetij se je med Slovenijo in Evropsko unijo v obdobju 2017–2023 razlikovala, pri čemer so nekatere velikostne strukture rasle v Sloveniji bolj kot v Evropski uniji in obratno. Slovenija je v celotnem obdobju beležila rast števila podjetij s 66.470 na 71.638, kar predstavlja 7,77 odstotka, v Evropski uniji pa z 22.044.519 na 25.853.179, kar predstavlja 17,28 odstotka. Primerjavo rasti podjetij po velikostnih strukturah lahko vidimo na sliki 19 in v tabeli 18.

Slika 19: Primerjava števila gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji po velikosti v odstotkih

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023) in European Commission (2025).

Tabela 18: Stopnje rasti števila gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji po velikosti v odstotkih

Leta	Mikro v Sloveniji	Mikro v EU	Majhna v Sloveniji	Majhna v EU	Srednja v Sloveniji	Srednja v EU	Velika v Sloveniji	Velika v EU
2018	–0,91	2,17	10,66	2,89	4,64	–1,97	0,24	0,12
2019	–0,47	1,94	8,18	3,61	5,59	3,44	–0,72	4,70
2020	1,01	1,39	3,81	–5,43	1,83	–4,44	6,25	–3,33
2021	1,17	5,92	2,69	4,12	1,08	2,57	6,11	1,08
2022	0,06	3,18	9,03	1,81	7,19	0,95	12,79	1,15
2023	0,76	2,24	10,02	1,86	7,04	1,15	8,88	1,21

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023) in European Commission (2025).

Število mikro podjetij v Sloveniji se je v analiziranem obdobju povečalo za 1,61 odstotka, v Evropski uniji pa za 17,99 odstotka. V Sloveniji je viden porast števila podjetij med pandemijo covida-19, ki se je začela leta 2020, in po pandemiji, vendar počasneje kot v Evropski uniji, ko so ta že v letih 2018 in 2019 beležila porast, medtem ko je v Sloveniji bil zabeležen upad. Mikro podjetja so v Evropski uniji zabeležila eksplozivno rast v letu 2021 (5,92 odstotka), medtem ko je bila v Sloveniji rast skromnejša (1,17 odstotka). V letu 2022 je število mikro podjetij v Sloveniji stagniralo (0,06 odstotka) in v letu 2023 beležilo skromno rast (0,76 odstotka), medtem ko se je v Evropski uniji rast nadaljevala tudi v letih 2022 in 2023 (3,18 in 2,24 odstotka).

Število majhnih podjetij v Sloveniji se je v analiziranem obdobju povečalo za 53,08 odstotka, kar je znatno več kot v Evropski uniji, kjer je rast znašala le 8,86 odstotka. V Sloveniji so majhna podjetja beležila močno rast že pred pandemijo v letih 2018 in 2019 (10,66 in 8,18 odstotka), medtem ko je bila v Evropski uniji rast skromnejša (2,89 in 3,61 odstotka). V letu 2020, ko je nastopila pandemija, se je rast majhnih podjetij v Sloveniji nadaljevala skromnejše, s 3,81-odstotno rastjo, medtem ko je Evropska unija beležila upad za 5,43 odstotka. V letu 2021 je v Sloveniji rast nekoliko oslabela (2,69 odstotka), Evropska unija pa je okrevala z rastjo pri 4,12 odstotka. V letih 2022 in 2023 je rast v Sloveniji ponovno močno poskočila (9,03 in 10,02 odstotka), kar je v primerjavi z Evropsko unijo pomembno več, saj je bila rast 1,81- in 1,86-odstotna. Iz podatkov lahko sklepamo, da je bila rast v Sloveniji mnogo intenzivnejša kot v Evropski uniji.

Srednje velika podjetja so v Sloveniji v analiziranem obdobju beležila 30,47-odstotno rast, srednje velika podjetja v Evropski uniji pa skromno 1,49-odstotno rast. V obdobju pred pandemijo v letih 2018 in 2019 je bila rast v Sloveniji visoka (4,64- in 5,59-odstotka) v primerjavi z Evropsko unijo, ki je v letu 2018 beležila upad za 1,97 odstotka in v letu 2019 3,44-odsotno rast. V letu 2020, ko je nastopila pandemija, je Slovenija beležila skromnejšo 1,83-odstotno rast, medtem ko je Evropska unija zabeležila upad za 4,44 odstotka. V letu 2021 se je rast v Sloveniji nadaljevala umirjeno pri 1,08 odstotka, v Evropski uniji pa je bilo zaznati rahlo okrevanje z 2,57-odstotno rastjo. V letih 2022 in 2023 se je v Sloveniji začela

močna rast srednje velikih podjetij (7,19 odstotka v letu 2022 in 7,04 odstotka v letu 2023), medtem ko je rast v Evropski uniji stagnirala (2022 0,95 odstotka in 2023 1,15 odstotka).

Velika podjetja so v analiziranem obdobju beležila 37,8-odstotno rast, podjetja v Evropski uniji pa 4,85-odstotno rast. Rast števila velikih podjetij je bila v letu 2018 skromna pri 0,24 odstotka, v letu 2019 pa je število upadlo za 0,74 odstotka, medtem je Evropska unija podobno kot Slovenija v letu 2018 beležila rast 0,14 odstotka, v letu 2019 pa je bila ta rast višja pri 4,7 odstotka. V letu 2020 pandemija rasti števila velikih podjetij v Sloveniji ni prizadela, saj je število velikih podjetij zraslo za 6,25 odstotka, medtem ko je Evropska unija beležila upad za 3,33 odstotka. Rast števila velikih podjetij se je v Sloveniji nadaljevala tudi po pandemiji, in sicer leta 2021 6,11 odstotka, leta 2022 12,79 odstotka in leta 2023 8,88 odstotka. V Evropski uniji je bila rast števila velikih podjetij skromnejša in stabilna, saj je v letu 2021 beležila 1,08 odstotka, 2022 1,15 odstotka in leta 2023 1,21 odstotka.

Na podlagi analize podatkov o rasti števila družb v Sloveniji in Evropski uniji lahko sklepamo, da je v Evropski uniji višja samo rast mikro gospodarskih družb, ostale kategorije pa so imele višjo rast v Sloveniji. Leta 2020 je kljub pandemiji število gospodarskih družb v Sloveniji raslo, medtem ko je v Evropski uniji lahko videti upad rasti v vseh kategorijah razen pri mikro družbah. Po pandemiji se je rast števila družb v Sloveniji nadaljevala, v Evropski uniji pa je opazno okrevanje in nadaljevanje rasti, saj so se podjetja uspešno prilagodila novonastalim razmeram na trgu.

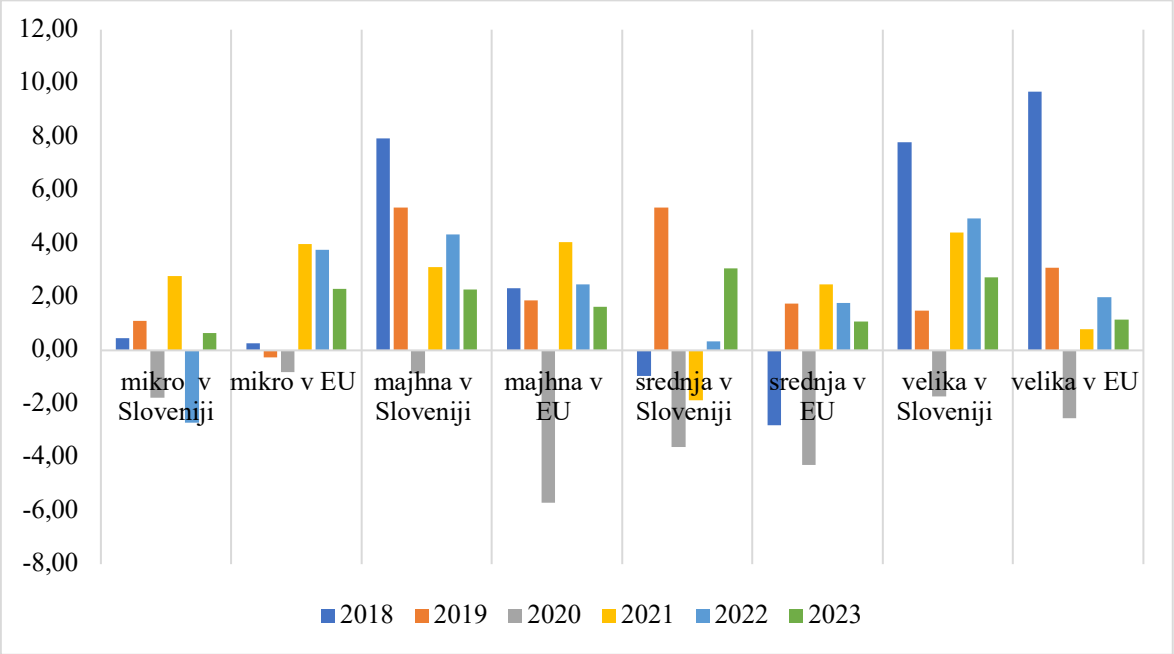
6.6 Primerjava števila zaposlenih v gospodarskih družbah v Sloveniji in Evropski uniji po velikostni strukturi

Rast števila zaposlenih v gospodarskih družbah v Sloveniji in Evropski uniji se je med letoma 2017 in 2023 razlikovala. Med pandemijo covida-19 se je v nekaterih velikostnih strukturah število zaposlenih bolj razlikovalo, v nekaterih pa manj. V Sloveniji je bilo leta 2017 v gospodarskih družbah zaposlenih 481.300 oseb, v Evropski uniji pa 124,9 milijona, medtem ko je bilo leta 2023 v Sloveniji zaposlenih 547.873 oseb, kar predstavlja 13,83-odstotno rast števila zaposlenih, v Evropski uniji pa 136,1 milijona oseb, kar predstavlja 8,93-odstotno rast. Rast števila zaposlenih v Sloveniji in Evropski uniji po letih je prikazana na sliki 20.

V mikro podjetjih se je število zaposlenih v analiziranem obdobju v Sloveniji povečalo z 0,43 odstotka, medtem ko se je v Evropski uniji povečalo za 9,48 odstotkA. V letih 2018 in 2019 je število zaposlenih v mikro podjetjih v Sloveniji skromno naraščalo (2018 0,47 odstotka in 2019 1,1 odstotka), v Evropski uniji pa ostalo nespremenjeno (2018 0,27 odstotka in 2019 –0,27 odstotka). Pandemija je leta 2020 bolj prizadela zaposlenost v slovenskih mikro podjetjih, saj je število zaposlenih upadlo za 1,77 odstotka, v Evropski uniji pa 0,82 odstotka. V letu 2021 je možno opaziti okrevanje tako v Sloveniji (2,77 odstotka) kot v Evropski uniji (3,98 odstotka), sicer v Evropski uniji nekoliko bolj izrazito. Leta 2022 je možno opaziti upad števila zaposlenih v Sloveniji za 2,7 odstotka, v Evropski

uniji pa rast za 3,77 odstotka. Lahko sklepamo, da so bila slovenska mikro podjetja bolj občutljiva na zunanje pretrese kot evropska, saj je leto 2022 zaznamoval začetek ukrajinske krize. Leta so slovenska mikro podjetja ponovno beležila rast, vendar je ta bila skromna, in sicer 0,66 odstotka, medtem ko je Evropska unija beležila 2,3-odstotno rast.

Slika 20: Primerjava števila zaposlenih v gospodarskih družbah v Sloveniji in Evropski uniji po velikosti v odstotkih

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023) in European Commission (2025).

Tabela 19: Primerjava stopnje rasti števila zaposlenih v Sloveniji in Evropski uniji po velikosti v odstotkih

Leta	Mikro v Sloveniji	Mikro v EU	Majhna v Sloveniji	Majhna v EU	Srednja v Sloveniji	Srednja v EU	Velika v Sloveniji	Velika v EU
2018	0,47	0,27	7,92	2,32	–0,95	–2,79	7,79	9,68
2019	1,10	–0,27	5,35	1,87	5,35	1,74	1,50	3,10
2020	–1,77	–0,82	–0,87	–5,70	–3,62	–4,28	–1,74	–2,53
2021	2,77	3,98	3,12	4,04	–1,86	2,46	4,41	0,79
2022	–2,70	3,77	4,33	2,48	0,34	1,78	4,95	1,99
2023	0,66	2,30	2,27	1,63	3,06	1,07	2,73	1,16

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023) in European Commission (2025).

Majhna podjetja so v analiziranem obdobju v Sloveniji povečala zaposlenost za 24,01 odstotka, Evropska unija pa 6,51 odstotka. V obdobju pred pandemijo so majhna podjetja v Sloveniji beležila močno rast (2018 7,92 odstotka in 2019 5,35 odstotka), medtem ko je bila rast v Evropski uniji skromnejša (2018 2,32 odstotka in 2019 1,87 odstotka). Pandemija je leta 2020 pri slovenskih podjetjih povzročila rahel upad števila zaposlenih, in sicer 0,87 odstotka, podjetja v Evropski uniji pa so bila bolj prizadeta s padcem za 5,7 odstotka.

Okrevanje v letu 2021 je prineslo povečanje števila zaposlenih v Sloveniji za 3,12 odstotka, v Evropski uniji pa nekoliko več, in sicer 4,04 odstotka. Rast števila zaposlenih se je nadaljevala v letih 2022 in 2023 in je bila v Sloveniji močnejša (2022 4,33 odstotka in 2023 2,27 odstotka) kot v Evropski uniji (2022 2,48 odstotka in 2023 1,63 odstotka).

Srednje velika podjetja so v analiziranem obdobju v Sloveniji beležila rast števila zaposlenih za 2,07 odstotka, v Evropski uniji pa upad za 0,22 odstotka. V letu 2018 so slovenska srednje velika podjetja beležila upad števila zaposlenih za 0,95 odstotka, medtem ko so v Evropski uniji podjetja beležila večji upad, in sicer –2,79 odstotka. V letu 2019 se je v Sloveniji število zaposlenih močno povečala (5,35 odstotka), medtem ko je Evropska unija beležila skromnejšo rast (1,74 odstotka). Pandemija je prizadela tako slovenska kot ostala podjetja v Evropski uniji, čeprav je bil v Sloveniji upad nekoliko manjši (–3,62 odstotka) kot v Evropski uniji (–4,28 odstotka). V letu 2021 se je zmanjševanje števila zaposlenih v slovenskih podjetjih nadaljevalo (–1,86 odstotka), medtem ko je bilo v Evropski uniji možno opaziti že okrevanje (2,46 odstotka). V letu 2022 so slovenska podjetja beležila le 0,34-odstotno rast, Evropska unija pa 1,78-odstotno, leta 2023 pa so slovenska podjetja zabeležila ponovno večjo rast (3,06 odstotka), Evropska unija pa je nadaljevala z umirjenim tempom (1,07 odstotka).

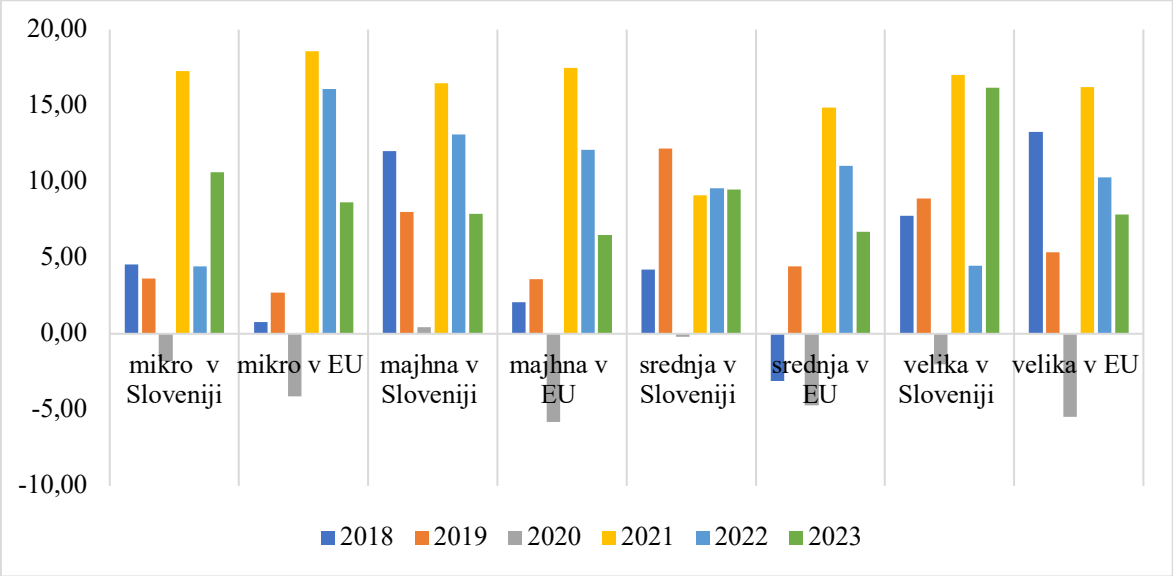
Velika podjetja so v analiziranem obdobju v Sloveniji beležila 21,02-odstotni porast števila zaposlenih, podjetja v Evropski uniji pa 14,62-odstotno rast. Pred pandemijo v letu 2018 so slovenska velika podjetja beležila močno rast števila zaposlenih (7,79 odstotka), ki se je nekoliko umirila leta 2019 (1,5 odstotka), ta rast pa je bila v Evropski uniji še večja v obeh letih (9,68 in 3,1 odstotka). Pandemija leta 2020 je zaposlenost v slovenskih podjetjih prizadela nekoliko manj (1,78 odstotka) kot v Evropski uniji (–2,53 odstotka). Leta 2021 je bilo okrevanje v Sloveniji močno s povečanjem števila zaposlenih za 4,41 odstotka in se je nadaljevalo še v letih 2022 in 2023 (4,95 in 2,73 odstotka), medtem ko je bilo okrevanje v Evropski uniji leta 2021 počasno pri 0,79 odstotka, v letih 2021 in 2022 pa se je nadaljevalo po nižjih stopnjah kot v Sloveniji (1,99 in 1,16 odstotka).

Na podlagi analize o rasti števila zaposlenih v gospodarskih družbah v Sloveniji in Evropski uniji lahko sklepamo, da je bila višja rast števila zaposlenih v Evropski uniji samo v kategoriji mikro podjetij, ostale kategorije pa so imele višjo rast v Sloveniji. Najvišjo rast v Sloveniji so imela majhna podjetja s 24,01-odstotno rastjo, najnižjo pa mikro podjetja z le 0,43-odstotno rastjo. V Evropski uniji so najvišjo rast imela velika podjetja s 14,62-odstotno rastjo, najnižjo pa srednje velika podjetja, ki so zabeležila 0,22-odstotni upad števila zaposlenih. Leta 2020 je pandemija prizadela zaposlenost v vseh kategorijah tako v Sloveniji kot v Evropski uniji. Slovenija je beležila nižji upad zaposlenosti v vseh kategorijah razen pri mikro podjetjih, kjer je bil nižji upad v Evropski uniji. V Sloveniji so bila glede zaposlitve najbolj prizadeta srednje velika podjetja, najmanj pa majhna podjetja, v Evropski uniji pa so bila najbolj prizadeta majhna podjetja, najmanj pa mikro podjetja.

6.7 Primerjava dodane vrednosti v gospodarskih družbah v Sloveniji in Evropski uniji po velikostni strukturi

Rast dodane vrednosti gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji med letoma 2017 in 2023 se je razlikovala zaradi različnih gospodarskih in svetovnih pretresov. V Sloveniji so gospodarske družbe leta 2017 beležile dodano vrednost v višini 22,1 milijarde evrov, v Evropski uniji pa 6,1 milijona evrov, medtem ko je leta 2023 Slovenija beležila 35,2 milijarde evrov, kar predstavlja 59,4-odstotno rast, in Evropska unija 9,1 milijona evrov, kar predstavlja 49,99-odstotno rast. Stopnje rasti gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji so prikazane na sliki 21 in v tabeli 20.

Slika 21: Primerjava stopnje rasti dodane vrednosti gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji po velikosti v odstotkih

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023) in European Commission (2025).

Tabela 20: Primerjava stopnje rasti dodane vrednosti gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji po velikosti v odstotkih

Leta	Mikro v Sloveniji	Mikro v EU	Majhna v Sloveniji	Majhna v EU	Srednja v Sloveniji	Srednja v EU	Velika v Sloveniji	Velika v EU
2018	4,57	0,77	12,01	2,09	4,22	–3,12	7,75	13,26
2019	3,63	2,70	8,01	3,58	12,19	4,44	8,88	5,38

se nadaljuje

Tabela 20: Primerjava stopnje rasti dodane vrednosti gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji po velikosti v odstotkih (nad.)

Leta	Mikro v Sloveniji	Mikro v EU	Majhna v Sloveniji	Majhna v EU	Srednja v Sloveniji	Srednja v EU	Velika v Sloveniji	Velika v EU

2020	–1,80	–4,13	0,43	–5,80	–0,22	–4,69	–1,99	–5,46
2021	17,27	18,58	16,47	17,46	9,12	14,87	17,01	16,20
2022	4,43	16,09	13,11	12,10	9,58	11,02	4,46	10,30
2023	10,60	8,65	7,90	6,50	9,50	6,68	16,18	7,85

Vir: lastno delo na podlagi Ajpes (2017-2023) in European Commission (2025).

Mikro podjetja so v Sloveniji v analiziranem obdobju ustvarila 44,14-odstotno rast dodane vrednosti, mikro podjetja Evropske unije pa 48,4-odstotno. Pri slovenskih mikro podjetjih je opazna močna rast v letih 2018 in 2019 (4,57 in 3,63 odstotka), medtem ko je bila v Evropski uniji rast počasnejša (0,77 in 2,7 odstotka). Leta 2020 je pandemija povzročila upad dodane vrednosti za 1,8 odstotka, v Evropski uniji pa kar 4,13 odstotka, kar kaže na večjo odpornost slovenskih podjetij. Okrevanje v letu 2021 je bilo izrazito v Sloveniji (17,27 odstotka), kot tudi v Evropski uniji (18,58 odstotka). V letu 2022 je bila v Sloveniji rast skromnejša (4,43 odstotka) kot v Evropski uniji (16,09 odstotka), ki je še vedno beležila zelo visoke rasti. Leta 2023 se je v Sloveniji rast dodane vrednosti ponovno povzpela na 10,6 odstotka, medtem ko se je v Evropski uniji nekoliko umirila, a še vedno ostala močna pri 8,65 odstotka. V letu 2020 je pandemija pri slovenskih podjetjih povzročila le rahel upad rasti dodane vrednosti, in sicer 0,22 odstotka, medtem ko so podjetja v Evropski uniji občutila 4,69-odstotni upad rasti dodane vrednosti. Leta 2021 je zaznati okrevanje tako v slovenskih (9,12 odstotka) kot v evropskih (14,87 odstotka) podjetjih, kjer je bilo okrevanje nekoliko večje. Slovenska podjetja so v letih 2022 in 2023 nadaljevala s stabilno visoko rastjo (9,58 in 9,50 odstotka), Evropska unija pa je v letu 2021 zabeležila nekoliko večjo rast (11,02 odstotka), ki se je v letu 2023 umirila (6,68 odstotka).

Majhna podjetja so v Sloveniji v analiziranem podjetju ustvarila 72,72-odstotno rast dodane vrednosti, majhna podjetja Evropske unije pa 39,67-odstotno. Rast dodane vrednosti je bila v Sloveniji močna že v letih 2018 in 2019 (12,01 in 8,01 odstotka), Evropska unija pa je beležila manjše rasti (2,09 in 3,58 odstotka), kar kaže na to, da je bilo poslovno okolje v Sloveniji za majhna podjetja bolj ugodno kot na splošno v Evropski uniji. Leta 2020 je pandemija ustavila rast dodane vrednosti slovenskih podjetij, saj so beležila le 0,43-odstotno rast, medtem ko je dodana vrednost v Evropski uniji močno upadla, in sicer za 5,8 odstotka, iz česar lahko sklepamo, da so se slovenska mala podjetja bolje odzvala na krizo. Okrevanje po pandemiji leta 2021 je bilo močno tako v Sloveniji (16,47 odstotka) kot tudi v Evropski uniji (17,46 odstotka). Močna rast se je nadaljevala tudi v letih 2022 in 2023, ko je Slovenija beležila nekoliko večjo rast (13,11 in 7,9 odstotka) kot Evropska unija na splošno (12,10 in 6,5 odstotka), kar kaže, da so se podjetja hitro prilagodila novo nastali situaciji.

Srednje velika podjetja so v Sloveniji v analiziranem obdobju beležila 52,75-odstotno rast dodane vrednosti, Evropska unija pa 31,22-odstotno. V letih 2018 in 2019 so slovenska podjetja beležila visoko rast, zlasti v letu 2019 (4,22 in 12,19 odstotka), medtem ko so v

Evropski uniji v letu 2018 podjetja beležila 3,12-odstotni upad, v letu 2019 pa 4,44-odstotno rast dodane vrednosti. V letu 2020 je pandemija pri slovenskih podjetjih povzročila le rahel upad rasti dodane vrednosti, in sicer 0,22 odstotka, medtem ko so podjetja v Evropski uniji občutila 4,69-odstotni upad rasti dodane vrednosti. Leta 2021 je zaznati okrevanje tako v slovenskih (9,12 odstotka) podjetjih kot v Evropski uniji (14,87 odstotka), kjer je bilo okrevanje nekoliko večje. Slovenska podjetja so v letih 2022 in 2023 nadaljevala s stabilno visoko rastjo (9,58 in 9,50 odstotka), Evropska unija pa je v letu 2021 zabeležila nekoliko večjo rast (11,02 odstotka), ki se je v letu 2023 umirila (6,68 odstotka).

Velika podjetja so v Sloveniji v analiziranem obdobju beležila 63,28-odstotno rast dodane vrednosti, Evropska unija pa 55,98-odstotno. Slovenska velika podjetja so v letih 2018 in 2019 beležila visoko stabilno rast dodane vrednosti (7,75 in 8,88 odstotka), podjetja v Evropski uniji pa leta 2018 nekoliko višjo in leta 2019 nekoliko nižjo rast (13,26 in 5,38 odstotka) v primerjavi s slovenskimi. Leta 2020 je pandemija povzročila 1,99-odstotni upad dodane vrednosti pri slovenskih podjetjih in 5,46-odstotni upad v Evropski uniji, kar kaže, da so se slovenska podjetja na splošno bolje prilagodila. Okrevanje je bilo leta 2021 močno, saj so slovenska podjetja beležila 17,01-odstotno rast, Evropska unija pa 16,2-odstotno rast dodane vrednosti, kar kaže na hitro prilagodljivost po pandemiji. Leta 2022 se je rast nadaljevala, in sicer nekoliko bolj umirjeno v Sloveniji (4,46 odstotka) kot v Evropski uniji (10,3 odstotka). V letu 2023 je bila rast dodane vrednosti v Sloveniji ponovno višja in je znašala kar 16,68 odstotka, v Evropski uniji pa 7,85 odstotka.

Na podlagi analize rasti dodane vrednosti gospodarskih družb v Sloveniji in Evropski uniji lahko sklepamo, da so v celotnem obdobju slovenska podjetja beležila višjo rast v vseh kategorijah razen mikro podjetij, kjer je bila višja rast v Evropski uniji. Najvišjo rast dodane vrednosti so v Sloveniji beležila majhna podjetja, v Evropski uniji pa velika podjetja. Leta 2020 je pandemija v Sloveniji najbolj prizadela velika podjetja, najmanj pa majhna podjetja, v Evropski uniji pa so bila najbolj prizadeta majhna podjetja, najmanj pa mikro podjetja. Na podlagi podatkov lahko sklepamo, da so se slovenska podjetja bolje odzvala na vpliv pandemije, saj so bila manj prizadeta kot podjetja v Evropski uniji. Okrevanje po letu 2021 je bilo v vseh kategorijah tako v Sloveniji kot v Evropski uniji močno in kaže na hitro prilagajanje novonastalim razmeram.

7 SKLEP

Analiza gospodarskih razmer je pokazala, da je pandemija covida-19 leta 2020 v Sloveniji povzročila izrazit upad bruto domačega proizvoda, investicij in zaposlenosti ter rast brezposelnosti, medtem ko so se povprečne bruto plače zaradi obsežnih državnih intervencij in izplačil covidnih dodatkov povečale. Rast plač v kriznem letu odraža predvsem specifično naravo gospodarskega pretresa in ne temelji na povečani produktivnosti ali obsegu gospodarske dejavnosti. V istem letu je v Sloveniji število gospodarskih družb v vseh velikostnih kategorijah, razen pri samostojnih podjetnikih, naraslo, kar ni bilo skladno z

ostalimi ključnimi ekonomskimi kazalniki, kot so zaposlenost, dodana vrednost, prihodki in dobički.

V Evropski uniji je bila slika drugačna. Leta 2020 je rast beležila le kategorija mikro podjetij, medtem ko so vse ostale kategorije beležile upad. Mikro podjetja so sicer povečala svoje število, vendar so sočasno beležila zmanjšanje zaposlenosti in dodane vrednosti, kar kaže na neskladje med rastjo števila podjetij in njihovo dejansko gospodarsko uspešnostjo. V obdobju 2017–2023 so slovenska podjetja, z izjemo mikro podjetij, dosegla višjo rast števila, zaposlenosti in dodane vrednosti kot povprečje podjetij v Evropski uniji, kar nakazuje na relativno večjo odpornost in prilagodljivost slovenskega gospodarstva.

Razlike med Slovenijo in Evropsko unijo v kriznem letu potrjujejo, da so imeli nacionalni ukrepi ključno vlogo pri oblikovanju gospodarskih rezultatov. V Sloveniji so obsežni podporni mehanizmi kot so subvencioniranje plač, nadomestila za čakanje na delo, oprostitve prispevkov ter neposredna finančna pomoč omilili negativne učinke pandemije in preprečili izrazitejši porast brezposelnosti. Kljub temu so se v večini kategorij podjetij zmanjšali prihodki in dobički, kar potrjuje, da rast števila podjetij ni bila neposredno povezana z izboljšanjem poslovne uspešnosti. Razlogi zanjo so verjetno v prilagoditvi poslovnih modelov, administrativnih reorganizacijah ter izkoriščanju priložnosti v spremenjenih gospodarskih razmerah.

Primerjava med Slovenijo in Evropsko unijo razkriva, da so slovenska majhna in srednje velika podjetja po pandemiji izkazala nadpovprečno rast zaposlenosti in dodane vrednosti, kar je mogoče pripisati njihovi večji fleksibilnosti ter sposobnosti hitrega odziva na spremembe v poslovnem okolju. Velika podjetja so sicer beležila rast števila, vendar pogosto ob sočasnem zmanjšanju drugih kazalnikov, kar nakazuje, da je bila rast deloma posledica združitev, prestrukturiranj ali ustanavljanja novih pravnih subjektov znotraj obstoječih gospodarskih skupin.

Posebno mesto v analizi zavzemajo samostojni podjetniki, ki so v Sloveniji dolgoročno beležili upad števila, vendar so hkrati dosegali rast drugih kazalnikov, kot so dodana vrednost in prihodki. To kaže na proces selektivnega preživetja, v katerem so na trgu obstali le tisti, ki so se uspeli uspešno prilagoditi novim razmeram in ohraniti dobičkonosno poslovanje.

Skupno gledano rezultati potrjujejo, da velikostna struktura podjetij pomembno vpliva na odpornost gospodarstva v času kriznih šokov. Nacionalne politike lahko bistveno prispevajo k omilitvi negativnih učinkov, medtem ko je sposobnost prilagajanja posameznih kategorij podjetij ključna za hitro okrevanje po krizi. Slovenija je v obravnavanem obdobju izkazala relativno večjo odpornost v primerjavi z Evropsko unijo, kar se odraža v višji rasti števila podjetij ter ugodnejših trendih zaposlenosti in dodane vrednosti pri večini velikostnih kategorij.

LITERATURA IN VIRI

1. Ajpes. (2021). *Informacija o poslovanju samostojnih podjetnikov posameznikov v Republiki Sloveniji v letu 2021*. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.
2. Ajpes. (2017-2023). *Letna in druga poročila*. https://www.ajpes.si/Letna_porocila/Informacije/Podatki_po_regijah#b610
3. Banka Slovenije. (2021*). Letno poročilo 2020*. Banka Slovenije.
4. Banka Slovenije. (2022*). Letno poročilo 2021*. Banka Slovenije.
5. Banka Slovenije. (2023*). Letno poročilo 2022*. Banka Slovenije.
6. Banka Slovenije. (2024*). Letno poročilo 2023*. Banka Slovenije.
7. Di Bella, L., Katsinis, A. in Lagüera González, J. (2023). *Annual report on European SMEs 2022/2023*. European Commission.
8. Esakandari, H., Nabi-Afjadi, M., Fakkari-Afjadi, J., Farahmandian, N., Miresmaeili, S. M. in Bahreini E. (2020). A comperhensive review of COVID-19 characteristics. *Biological Procedures Online, 22*(1), 1–10.
9. European Commission. (2021). *Annual report on European SMEs 2020/2021: Digitalisation of SMEs*. European Commission.
10. European Commission. (2025). *Country SME key figures 2025*. European Commission. https://single-market-economy.ec.europa.eu/document/download/43642339-a8c2-4438-90d5-be44e1192e3b_en?filename=Country%20SME%20key%20figures%202025.zip
11. European Commission. (2022). *The new SME definition*. https://www.eusmecentre.org.cn/wp-content/uploads/2022/12/SME-Definition.pdf
12. European Investment Bank. (2022). *Digitalisation in Europe 2022-2023: Evidence from the EIB Investment Survey.* https://www.eib.org/en/publications/flip/digitalisation-in-europe/#p=3
13. EUROSTAT. (2025, 13. junij). *Gross domestic product (GDP) at market prices - annual data*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tipsna10/default/table?lang=en
14. Evropska komisija. (2021, 3. marec). *Eno leto po izbruhu COVID-19: odziv fiskalne politike*. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0105&from
15. Hale T., Petherick A., Anania J., Andretti de Mello B., Angrist N., Barnes R., Boby T., Cameron-Blake E., Cavalieri A., Di Folco M., Edwards B., Ellen L., Elms J., Furst R., Green K., Goldszmidt R., Hallas L., Beatriz K., Luciano M.,…, Ren L. (2023). Variation in government responses to COVID-19. *BSG Working paper series, BSG-WP-2020-32, version 15.*
16. Hao, Y.-J., Wang, Y.-L., Wang, M.-Y., Zhou, L., Shi, J.-Y., Cao, J.-M. in Wang D.-P. (2022). The origins of COVID-19 pandemic: A brief overview. *Transboundary and Emerging Diseases, 69*(6), 3181–3197.

17. Ministrstvo za finance. (2024). *23. poročilo o državnih pomočeh za leta 2020, 2021 in 2022.* Ministrstvo za finance.
18. Ministrstvo za gospodarstvo turizem in šport. (2024, 15. januar). *Mala in srednje velika podjetja*. https://www.gov.si/teme/mala-in-srednje-velika-podjetja/
19. NIJZ. (2024, 20. september). *Covid-19*. https://nijz.si/nalezljive-bolezni/nalezljive-bolezni-od-a-do-z/covid-19/
20. Platto, S., Wang, Y., Zhou, J. in Carafoli, E. (2021). History of the COVID-19 pandemic: Origin, explosion, worldwide spreading. *Biochemical and Biophysical Research Communications, 538*, 14-23.
21. Rebernik, M., Tominc, P., Bradač Hojnik, B., Crnogaj, K., Rus, M. in Širec, K. (2021). *Vzdržljivost podjetniške aktivnosti GEM Slovenija 2021.* Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta.
22. Sarker, R., Roknuzzaman, A. S. M., Nazmunnahar, Shahriar, M., Hossain, M. J. in Islam, M. R. (2023). The WHO has declared the end of pandemic phase of COVID-19: Way to come back in normal life. *Health Science Reports, 6*(9), e1544.
23. SURS. (2017-2023 a). *Bruto domači proizvod, Slovenija, letno*. https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0301910S.px/table/tableViewLayout2/
24. SURS. (2017-2023 b). *Delovno sposobni glede na aktivnost in mere aktivnosti po starostnih skupinah in spolu, kohezijski regiji, Slovenija, četrtletno*. https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0762003S.px
25. SURS. (2017-2023 c). Investicije v osnovna sredstva po skupinah osnovnih sredstev *in statističnih regijah, Slovenija, letno*. https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/1409004S.px/table/tableViewLayout2/
26. SURS. (2017-2023 d). *Povprečne mesečne plače pri pravnih osebah, Slovenija, mesečno*. https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/H285S.px/
27. SURS. (2017-2023 e). *Investicije v osnovna sredstva po skupinah osnovnih sredstev in statističnih regijah, Slovenija, letno*. https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/1409004S.px/table/tableViewLayout2/
28. Širec, K., Tominc, P., Crnogaj, K., Rus, M. in Bradač Hojnik, B. (2023). *Podjetništvo za trajnostno prihodnost: GEM Slovenija 2023.* Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta.
29. Tajnikar, M. (1993). Razvojne tendence in zmožnosti slovenskega drobnega gospodarstva. *Slovenska ekonomska revija, Ljubljana, 44*(1–2), 149–164.
30. Tajnikar, M. (2016). Prestrukturiranje realnega sektorja v slovenskem gospodarstvu v devetdesetih letih. *EBR: jubilejni zbornik ob 70. letnici Ekonomske fakultete v Ljubljani* (str. 549–572). Ekonomska fakulteta.
31. UMAR. (2018). *Poročilo o razvoju 2017.* UMAR.
32. UMAR. (2019). *Poročilo o razvoju 2018*. UMAR.
33. UMAR. (2020). *Poročilo o razvoju 2019.* UMAR.

34. UMAR. (2021). *Poročilo o razvoju 2020.* UMAR.
35. UMAR. (2022). *Poročilo o razvoju 2021.* UMAR.
36. UMAR. (2023). *Poročilo o razvoju 2022.* UMAR.
37. UMAR. (2024). *Poročilo o razvoju 2023.* UMAR.
38. Vahčič, A., Petrin, T. (1990) *Vahčič, A., & Petrin, T. (1990). Restructuring the Yugoslav economy through development of entrepreneurship, and the role of the financial system. Slovene Studies, 12(1), 67–73.*
39. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), Ur. l. RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-1O, 75/23 in 102/24.
40. Zakon o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic epidemije COVID-19 (ZDLGPE), Ur. L. RS, št. 61/20, 152/20 – ZZUOOP in 175/20 – ZIUOPDVE.
41. Žakelj, L. (2004). *Razvoj malih in srednje velikih podjetij v Sloveniji in Evropski uniji.* UMAR.